

دور النساء
في جهاد الأعداء

ئايالارنىڭ دۈشمەندەرگە قارشى جھادىكى رولى

شەيخ، مۇجاھىد:
يۇسۇف ئىبنى سالىھ ئۇيەيرى (رەھىمەھۇللاھ)
تەرجىمە قىلغۇچى: جالالىدىن

ئىسلام ئاۋازى نەشرىياتى

دور النساء في جهاد الأعداء

ئايالارنىڭ دۈشمەنلىرىگە قارشى جھادتىكى رولى

شەيخ، مۇجاھىد:

يۇسۇف ئىبنى سالىھ ئۇيەيرى (رەھىمەھۇللاھ)

تەرجىمە قىلغۇچى: جالالىدىن

ئىسلام ئاۋازى نەشرىياتى

مۇندەرىجە

2.....	مۇقەددىمە
6.....	ئايال كىشى ياكى جىھادتىن توسقۇچى، ياكى ئۇنىڭغا ئۈندىگۈچىلەردىن بولىدۇ
14 ...	ئىلگىرىكىلەرنىڭ ئاياللىرىدىن مۇجاھىدە ئايال ئۈچۈن ئۆرنەكلەر
40 ...	بىزنىڭ ئەسىرىمىزدىكى ئاياللاردىن مۇجاھىدە ئاياللارغا نەمۇنىلەر
45	ھۆرمەتلىك ھەمىشەلىرىمىزدىن كۈتىدىغان ئۈمىدىمىزنىڭ قىسقىغىنە خۇلاسسىسى

مۇقەددىمە

جىمى ھەمدۇ-سانا ئاللاھقا خاستۇر! دۇرۇت ۋە سالاملار رەسۇلۇللاھ ﷺ گە، ئۇنىڭ ئائىلە-تاۋابىئاتلىرىغا ۋە بارلىق ساھابىلىرىگە بولسۇن!

مەقسەتكە كەلسەك، ھۆرمەتلىك ھەمىشەم! سىزنىڭ جىھادتا ھەقىقەتەن مۇھىم ۋە كاتتا رولىڭىز بار. بۈگۈنكىدەك پۈتۈن دۇنيا مۇسۇلمانلىرىغا ۋە بارچە ئىسلام دىيارلىرىغا ھۇجۇم قىلىۋاتقان يېڭى سەلبىيلىرىگە قارشى جەڭ قىلىۋاتقان ئىسلام قوشۇنىدا ئۆزىڭىزنىڭ رولىنى بېجىرىشىڭىز ۋە ئادا قىلىشىڭىز سىزگە ۋاجىبتۇر. مەن بۇ ۋاراقلاردا سىزگە مۇشۇ تېمىدا ھەققىدە بايان قىلىپ بېرىمەن ۋە خىتاب قىلىمەن. قۇلاق سېلىڭ! ئاللاھ سىزنى ئۆزى ئاسرىسۇن ۋە ھىمايە قىلسۇن!

شۈبھىسىزكى، ئىسلام ئۈمىتى بۈگۈن تۈرلۈك مەسىلىلەرگە دۇچ كەلمەكتە. ئىسلام ئۆزىنىڭ ئىلگىرىكى تارىخلىرىدا ھېچقاچان بۈگۈنكىدەك ئۈمۈمىي ھالەتتە خارلىققا ۋە قورقۇنچقا دۇچ كېلىپ باقمىغان. ۋە ھالەنكى بۇ خارلىق ۋە قورقۇنچ ھەرگىزمۇ ئىسلام ئۈمىتىنىڭ سانىنىڭ ئازلىقى ياكى پېقىرلىقى سەۋەبىدىن ئەمەس. ئەكسىچە زېمىندىكى سانى ئەڭ كۆپ مىللەت ئىسلام ئۈمىتىدۇر، ھەتتا بۇ ئۈممەت بۈگۈن ئۆزلىرىنىڭ دۈشمەنلىرى ئىگە بولالمىغان كۈچ-قۇۋۋەت ۋە مال-مۈلۈكلەرگە ئىگە. ئۇنداقتا، ھەرقانداق بىر قەلبكە: «ئەگەر بۇ ئۈممەت پېقىر ۋە قۇۋۋەتسىز بولمىسا، ئۇنداقتا بۈگۈن بۇ ئۈممەت دۇچ كەلگەن خارلىق ۋە

قورقۇنچىنىڭ سەۋەبى زادى نېمە؟» دېگەن سوئال كېچىدۇ.
شۇنداق ئېيتالايمىزكى، بۇ سەۋەبى سەۋبان رەزىيەللاھۇ
ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە پەيغەمبەر ﷺ كۆرسىتىپ:
«يېقىندا سىلەرگە بارلىق مىللەتلەر خۇددى ئاچ قالغان كىشىلەر
بىر لوقما تائامغا ئولاشقانداك يوپۇرۇلۇپ كېلىدۇ» دېدى. ساھابىلەر:
«شۇ كۈنلەردە سانمىزنىڭ ئازلاپ كەتكەنلىكىدىن شۇنداق بولامدۇ؟»
دەپ سورىغانىدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ: «ياق، ئۇ كۈندە سىلەرنىڭ سانىڭلار
كۆپ بىراق سەلدىكى كۆپۈككە ئوخشاش بولۇپ قالسىلەر. اللھ
دۈشمىنىڭلارنىڭ قەلبىدىن سىلەرگە نىسبەتەن قورقۇنچى
كۆتۈرۈۋېتىدۇ. اللھ قەلبىڭلارغا ۋەھەننى تاشلاپ قويدۇ» دېدى.
ساھابىلەر: «ئى رەسۇلۇللاھ! ۋەھەن دېگەن نېمە؟» دەپ سورىغانىدى،
رەسۇلۇللاھ ﷺ: «دۇنيانى ياخشى كۆرۈش ۋە ئۆلۈمنى يامان كۆرۈش»
دېدى. ^① ئىمام ئەھمەدنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە: «سىلەرنىڭ (اللھ
يولىدا) جەڭ قىلىشىنى يامان كۆرۈشۈڭلار» دېيىلگەن.

مانا بۇ — يۇقىرىقى سوئالنىڭ جاۋابى بولۇپ، پەيغەمبىرىمىز
مۇھەممەد ﷺ بۇنىڭدىن تەخمىنەن 1400 يىل ئىلگىرى ئۇ سوئالنىڭ
جاۋابىنى بىزگە بېرىپ بولغان. دېمەك، ئىسلام ئۈممىتىنى ھالاك
قىلىدىغان كېسەللىك بولسا دۇنيانى ياخشى كۆرۈش ۋە ئۆلۈمنى
يامان كۆرۈشتۈرۈش. قاچانكى بۇ ئۈممەت دۇنيانى ياخشى كۆرۈپ،
ئۆلۈمنى يامان كۆرسە اللھ تائالانىڭ يەھۇدىيلارنى سۈپەتلىگەن
سۈپىتىگە چۈشۈپ قالىدۇ. اللھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلْتَجِدْنَهُمْ

^① ئەبۇ داۋۇد ۋە ئەھمەد رىۋايىتى، ئەلبانى «سەھىھ» دېگەن.

أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاةٍ ﴿﴾ «شۈبھىسىزكى، ئۇلارنى ھاياتقا ھەممە كىشىدىن ھېرىس كۆرۈسەن».^① شۈبھىسىزكى، بۇ ئايەتتە تىلغا ئېلىنغان ھايات — خارلىق ئىچىدىكى ھايات بولسۇن ياكى ھاياۋانلارنىڭ ھاياتى بولسۇن ۋە ياكى ھاشارەتلەرنىڭ ھاياتى بولسۇن، بۇ ھايات ھەممىگە ئورتاقتۇر. ئەمما بۇ ئۈممەت ھاياتنىڭ تۈرلىرى ئىچىدىن ئۆزىگە ۋە دىنىغا لايىق بولمىغان ئەرزىمەس بىر ھاياتقا ئېسىلىۋالدى. بۇنىڭ ھەممىسى ئۇ ئۈممەتنىڭ دۇنيا ھاياتىنى ياخشى كۆرۈپ، ئۆلۈمنى يامان كۆرگەنلىكىدىن بولدى. بىزنىڭ دۇنيا ھاياتىنى ياخشى كۆرگەنلىكىمىز، ئۆلۈم ۋە ئۇرۇشنى يامان كۆرگەنلىكىمىز سەۋەبلىك، ئۈممەت ئوغلانلىرىنىڭ زور كۆپچىلىكى ۋە قىسمەن ئىسلام ئاياللىرى: «جىھاد يولى بولسا ھەقىقىي ئۆلۈم يولى ۋە دۇنيادىن ئامالسىز ئايرىلىش يولىدۇر» دەپ ئېتىقاد قىلىپ جىھادنى تەرك ئەتتى.

ئىسلام ئۈممىتى جىھادنى تەرك ئەتكەن كۈندىن باشلاپ دۈشمەنلىرى ئۇلار ئۈستىدىن ھۆكۈمران بولدى ۋە ئۇلارغا خارلىقنىڭ تەمىنى تېتىتتى-دە، بۇ ئۈممەتكە پەيغەمبىرىمىز ﷺ نىڭ مۇنۇ ھەدىسىنىڭ ھەقىقىتى نامايەن بولدى. ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان: «ئەگەر سىلەر جازانە تىجارەتلىرىگە بېرىلىپ، كالىنىڭ قۇيرۇقلىرىغا ئېسىلىپ، تېرىقچىلىق بىلەن مەشغۇل بولۇپ جىھادنى تاشلاپ قويساڭلار، اللھ سىلەرگە شۇنداق بىر خارلىقنى يۈكلەپ قويدۇكى، تاكى سىلەر دىنىڭلارغا قايتىمغۇچە اللھ تائالا ئۇ

① سۈرە بەقەرە 96- ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

خارلىقنى سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن كۆتۈرۈۋەتمەيدۇ»^①. يەنە بىر رىۋايەتتە: «ئەگەر سىلەر كالىنىڭ قوپرۇقلىرىغا ئېسىلىپ، جازانە تىجارەتلىرىگە بېرىلىپ، يولدىكى جىھادنى تەرك ئەتسەڭلار، ئاللاھ سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلارغا شۇنداق بىر خارلىقنى يۈكلەپ قويدۇكى، تاكى سىلەر ئاللاھقا ھەقىقىي تەۋبە قىلىپ دىنىڭلارغا قايتىمغۇچىلىك ئاللاھ سىلەردىن بۇ خارلىقنى كۆتۈرۈۋەتمەيدۇ»^② دېيىلگەن.

يۇقىرىقى ھەدىسلەر ئارقىلىق بىزگە پەيغەمبىرىمىز سۈپەتلەپ بەرگەن كېسەللىك ئاشكارا بولدى، ئۇ بولسىمۇ ۋەھىن (دۇنيانى ياخشى كۆرۈش ۋە ئۆلۈمنى يامان كۆرۈش) كېسىلىدۇر. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، كرىست ۋە ھەيكەللەرگە ئىبادەت قىلغۇچىلاردىن سىرت يەنە تاش ۋە كالىلارغا ئىبادەت قىلىدىغان بارچە كاپىر ئۈممەت تەرىپىدىن بىزگە تاشلانغان خارلىقتىن ئىبارەت ئەگەشمە كېسەللىكلەر بىزگە ئاشكارا بولىدۇ. ئىلگىرىكى ھۆججەتلەرگە قايتساق بۇ خارلىق ۋە قورقۇنچتىن قۇتۇلۇشنىڭ بىردىنبىر يولى — دۇنيا ۋە ئۇنىڭ زىبۇ-زىننەتلىرىنى تاشلاپ، ئاللاھ يولىدىكى جىھادقا قايتىش ۋە ئاللاھ يولىدىكى ئۇرۇشنى ياخشى كۆرۈش ئىكەنلىكىنى بىلىمىز.

^① ئەبۇ داۋۇد ۋە ئەھمەد رىۋايىتى، ئەلبانى «سەھىھ» دېگەن.

^② ئەھمەد رىۋايىتى.

ئايال كىشى ياكى جىھادتىن توسقۇچى ، ياكى ئۇنىڭغا ئۈندىگۈچىلەردىن بولىدۇ

ئۆزىمىزنىڭ يۇقىرىقى خاتالىقلىرىمىزغا قايىل بولغاندىن كېيىن ، ئۈممەتنى بۇ چۆل - جەزىرىدىن قۇتۇلدۇرىدىغان ھەقىقىي چارىنىڭ پەيغەمبىرىمىز بىزگە سۈپەتلەپ بەرگەن جىھاد ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ ئەمما بىز ھېلىھەم شۇ قايىللىقىمىزغا يارىشا بىرەر ئىش قىلالىمىدۇق . شۇنىڭ ئۈچۈن بىز جىھادتىن چەكلىگۈچى ۋە توسقۇچى ئامىللارنى تېپىپ چىقىپ ، يالغۇز ھالەتتە بولسىمۇ قايىل بولغان ئاشۇ خاتالىقلىرىمىزنى تۈزىتىش ئۈچۈن ئەمەل قىلىشىمىز كېرەك . جىھادنى چەكلىگۈچى ۋە توسقۇچى ئامىللارنىڭ يىلتىزىنى ئاللا ئۆز ئايىتىدە جەملەپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾
«ئىيتىقنىكى: >ئەگەر سىلەرنىڭ ئاتاڭلار ، ئوغۇللىرىڭلار ، قېرىندىشىڭلار ، خوتۇنلىرىڭلار ، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭلار (ھەمدە ئۇلاردىن باشقىلار) ، تاپقان پۇل - ماللىرىڭلار ، ئاقماي قېلىشىدىن قورققان تىجارىتىڭلار ، ياخشى كۆرۈدىغان ئۆيلىرىڭلار سىلەر ئۈچۈن ئاللا تىن ، ئاللا نىڭ پەيغەمبىرىدىن ۋە ئاللا نىڭ يولىدا جىھاد قىلىشتىنمۇ سۆيۈملۈك بولسا (يەنى شۇلار بىلەن بولۇپ كېتىپ ، ئاللا نىڭ پەيغەمبىرىگە ياردەم بەرمىسەڭلار) ، ئۇ ھالدا سىلەر تاكى

الله نىڭ ئەمرى (ئازابى) كەلگۈچە كۈتۈڭلار، الله پاسىق قەۋمنى (يەنى الله نىڭ دىنىنىڭ چەك- چېگرىسىدىن چىقىپ كەتكۈچىلەرنى) ھىدايەت قىلمايدۇ».^① بۇلار جىھاد توسۇقلىرىنىڭ يىلتىزى بولۇپ، بۇ توسۇقلار ھەرخىل بولىدۇ. شۇنىڭدەك، الله نى، الله نىڭ رەسۇلىنى ۋە الله يولىدىكى جىھادنى ياخشى كۆرۈشنىڭ ئەنە شۇ سۆيۈملۈك نەرسىلەردىن كاتتا ۋە ۋاجىبىراق ئىكەنلىكىدىن ئىبارەت قانائەتلىنەرلىك پايدىغا ئېرىشىشىمىز ئۈچۈن، قانداق قىلغاندا بۇ «سۆيۈملۈك» نەرسىلەرگە بولغان مۇھەببەتتىن الله نىڭ، الله نىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ۋە ئىززەت يولىنىڭ ئەڭ ئەۋۋىلى بولغان الله يولىدىكى جىھادنىڭ مۇھەببىتى ئېشىپ چۈشىدىغانلىقى ھەققىدە ئىزدىنىشىمىز لازىم. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز دۇنيانىڭ ئازغىنە مال- مائالىرىدىن ۋاز كېچىپ؛ الله نىڭ، الله نىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ۋە الله يولىدىكى جىھادنىڭ مۇھەببىتىنى ئەمەللىرىمىزنىڭ ئەڭ ئەۋۋىلى قىلىشىمىز لازىمدۇر.

بۇ ئەمەلىيەت — ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ ئىززىتى ئۈچۈن ئۆز جانلىرىنى پىدا قىلالايدىغان ئۈمىت ئوغلانلىرىنى بارلىققا كەلتۈرىدۇ. شۇندىلا بىزدىن ۋەھەن (دۇنيانى ياخشى كۆرۈش ۋە ئۆلۈمنى يامان كۆرۈش) كۆتۈرۈلىدۇ ۋە كاپىرلار ھاياتنى قانچىلىك ياخشى كۆرسە، بۇ ئىسلام ئۈمىتىنىڭمۇ ئۆلۈمنى شۇنچە ياخشى كۆرىدىغان ئەركەكلىرى، ئۆزىنىڭ بارلىق مال- مۈلۈكلىرىنى ئەبۇبەكرى سىددىق رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كەبى دىنىنىڭ نۇسرىتى ئۈچۈن پىدا قىلالايدىغان سودىگەرلىرى ھەمدە ئوغۇللىرى جىھادتىن

① سۈرە تەۋبە 24 - ئايەت.

ئولتۇرۇپ قالسا تۇرمۇش لەززەتسىز بىلىنىدىغان ئانىلىرى بارلىقىنى بىلگەچكە كاپىرلار بىزنىڭ ئۈستىمىزدىن ھۆكۈمرانلىق قىلالمايدۇ. ئەگەر يۇقىرىقى پىداكارلىقلارنىڭ ھەممىسى ھاسىل بولسا، ئاللاھنىڭ دۈشمەنلىرى بۇ ئۈمەتتىن ئىنتىقام ئېلىش ياكى تاجاۋۇز قىلىش ئۈچۈن مىڭلىغان پىلانلارنى ئويلاشقا مەجبۇر بولىدۇ.

بىز بۇ كىتابچىدە ئۇ توسقۇچى ۋە چەكلىگۈچى ئامىللارنىڭ ھەممىسىنى تەپسىلىي بايان قىلمايمىز بەلكى شۇلار ئارىسىدىن ئۈمەت ئەڭ تېز، ئەڭ ئاۋۋال ئۇنى يوقىتىشقا ئېھتىياجلىق دەپ قارىغان بىردىنبىر توسالغۇنى بايان قىلىش بىلەن كۆپايىلىنىمىز. يەنى ئايال كىشى — ئەنە شۇ توسالغۇلار ئىچىدىن ئىسلام ئىززىتىنى كۆتۈرۈش ۋە ئىسلامغا ياردەم بېرىش يولىدىكى ئەڭ چوڭ توسالغۇلاردىن بىرى ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ ئۆتىمىز.

بىز ئايال كىشىنىڭ ئىسلامغا ياردەم بېرىشكە توسالغۇ بولۇۋاتقان چوڭ توسالغۇلاردىن بىرى ئىكەنلىكىنى سۆزلەش بىلەن بىرگە، ئۇنىڭ ئەكس تەرىپىنى ھەم چۈشىنىشىمىز شۇنداقلا ئىسلامغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن ئايال كىشىنىڭ ئەگىشىشى ۋاجىب بولغان ئاياللارنىڭ تارىخىنى تەپسىلىي بايان قىلىشىمىز كېرەك. ئايال كىشى ئۆزىنىڭ رولىنى بارلىق شىجائىتى ۋە پىداكارلىقى بىلەن ئادا قىلالسا، ئىسلام نۇسرىتىدە باش رولچى بولۇپ قالىدۇ. بىز بۇ كىتابچىدە ئايال كىشى ھەققىدە توختىلىشىمىزنىڭ سەۋەبى، بىز شۇنى كۆردۈڧكى، ئەگەر ئايال كىشى بىرەر ئىشتىن رازى بولسا، ئەر كىشىنىڭ خىزمىتىنى ئادا قىلىشتا ئەڭ چوڭ رول ئوينايدۇ؛ ئەگەر يامان كۆرۈپ قالسا ئەر كىشىنى توسقۇچى ئامىللارنىڭ ئەڭ

چوڭى بولۇپ قالىدۇ. بولۇپمۇ شۇ ئايال ئۇنىڭغا ياخشىلىق قىلىش ۋە ئۇنى رازى قىلىش ۋاجىب بولىدىغان ئانا ياكى چوڭ ئانا بولۇپ قالسا.

ئايال بولسا ئەرلەرنىڭ بۆشۈكىدۇر ۋە يۇمران مائىسلارنىڭ غولى قاتقانغا قەدەر ئۇنى پەرۋىش قىلغۇچىدۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن، بۈگۈنكىدەك ئىسلام ئۈمىتى بىلەن پۈتكۈل كاپىر مىللەتلەرنى ئوتتۇرىسىدا كەسكىن جەڭ بولۇۋاتقان بىر كۈندە، ئۆزىنىڭ ئەمەلىي رولىنى ئادا قىلىشقا قىزىقتۇرىدىغان خىتابىمىزنى ئاياللارغا بىلدۈرۈشنى لايىق كۆردۈق. ئاياللارنىڭ يۈز بېرىۋاتقان بۇ جەڭگە كىرىشتىن ئايرىلىپ قېلىشى ۋە ئۇنىڭدىن ئۆزىنى چەتكە ئېلىشى ياكى ھىممەتلەرنى ئاجىزلاشتۇرۇشقا سەۋەب بولۇشى بولسا بۈگۈنكى كۈندە ئۈمىتىمىزدە يۈز بېرىۋاتقان زىيانكارلىق يولى ۋە مەغلۇبىيەت كۆرۈنۈشىنىڭ ئەڭ تۇنجىسىدۇر.

ئىسلام ئۆزىنىڭ شانلىق تارىخلىرىدا سان، تەييارلىق ۋە ئىقتىسادىي جەھەتتە ئۆزىدىن كۆپ بولغان كۆفۇر دۆلەتلەرنى ئۈستىدىن پەقەت ئايال كىشىنىڭ ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلغان مىقدارىدا غەلبە قىلالىغان. چۈنكى ئاياللار ئەۋلادلىرىنى جىھادقا تەربىيەلەيدۇ، يولدىشى جىھادقا كەتسە ئۇنىڭ يۈز-ئابروىيى ۋە مال-مۈلۈكلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىدۇ. ئۇ ئايال ئۆزى سەۋر قىلىش بىلەن بىرگە بالىلىرى ۋە يولدىشىنى جىھاد يولىنى داۋاملاشتۇرۇشى ئۈچۈن سەۋرگە تەۋسىيە قىلىدۇ-دە، شۇندىلا «غەلبە قازانغان ھەرقانداق ئەرنىڭ كەينىدە ئايال كىشى بار» دېگەن سۆز مۇسۇلمان ئاياللارغا ئۇيغۇن كېلىدۇ. ئاندىن بىزمۇ ھەم: «ھەر قانداق غەلبە قازانغان

مۇجاھىدىنىڭ كەينىدە ئايال كىشى بار» دېيەلەيمىز. ئايال كىشى ئۆز رولىنى تونۇشى ۋە پەيغەمبەر ﷺ دىن ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ: «ئى رەسۇلۇللاھ! ماللارنىڭ ئىچىدىن قايسىسىنى ئۆزىمىزگە لازىم قىلىمىز؟» دەپ سورىغاندا، رەسۇلۇللاھ ﷺ: «شۈكرى قىلغۇچى قەلبىنى، اللەنى زىكر قىلغۇچى تىلىنى ۋە ئاخىرەت ئىشلىرىغا ياردەم قىلغۇچى ئايالىنى تۇتۇڭلار»^① دېگەن ھەدىستىكى سۈپەتكە ئىگە بولۇشى لازىم.

ئەمما، زامانىمىزدىكى ئاياللارغا نېمە دېسەك ۋە قانداق سۈپەتلىسەك بولاركىن؟! ئۇلارنىڭ غەملىرى زادى نېمە، ئۇلار ئۆز ئەزىزلىرىنىڭ ئاخىرەتلىك ئىشلىرىغا ياردەمچى بولالدىمۇ؟! ئۇلار بۈگۈنكى ئىسلام ۋە كۇفۇر ئوتتۇرىسىدىكى جەڭنى قانچىلىك چۈشىنىدۇ؟ ياكى پەقەت شۇ كۇفۇر دۆلەتلىرىنىلا بىلەمدۇ؟! ئۇلار ئەجىبا پەلەستىندىن باشقا ھەرقانداق ماكاندىكى مۇسۇلمانلار ئۇچراۋاتقان ئىشلارنىمۇ بىلەمدۇ؟ ئۇلار غايىب بولدى. قانداق غايىب بولدى؟ ئۇلار مودا، دورامچىلىق، زىبۇ-زىننەت ۋە تاشقى گۈزەللىكنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ، بەزىلىرى ھەتتا ھارام ئىشلارنىڭ كەينىگە كىرىپ كەتتى؛ ئەگەر خالىسىڭىز ئۇلارنى «شۇنىڭغا غەرق بولدى» دېسىڭىزمۇ بولىدۇ. بىز ئۇلاردىن ئۈمىت بىناسىنى ساپ ھالەتتە قۇرۇپ چىقىشقا ھەسسە قوشۇشنى ئۈمىد قىلىپ تۇرۇۋاتقىنىمىزدا، ئۇلار ئەكسىچە دىن دۈشمەنلىرىنىڭ قولىدىكى ئۈمىت بىناسىنى چىقىشقا ئىشلىتىدىغان جوتۇغا ئايلاندى. شۇنىڭ بىلەن بىز ئۇلارنىڭ قولىنى ئىسلامنى

① تىرمىزى ۋە ئەھمەد رىۋايىتى، تىرمىزى ۋە شۇئەيب ئەرنەئۇۋت «ھەسەن» دېگەن.

يىقىتشتىن تارتىۋېلىش بىلەن ئالدىراش بولۇپ كەتتۇق. دىن دۈشمەنلىرى ئىسلام ئۈمىتىنىڭ ئاساسى — ئاياللار ئىكەنلىكىنى بىلگەندىن كېيىن ئۇلارنى ئۆزگەرتىشكە تىرىشتى چۈنكى ئاياللار بۇزۇلسا، ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى ۋە ئەتراپىدىكى بارلىق كىشىلەر بۇزۇلاتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، دىن دۈشمەنلىرى مۇسۇلمان ئاياللارنى ئەڭ ناچار ئىشلارغا سالدى. ئەپسۇسكى، ئۇ ئاياللار ھەم بىلىپ-بىلمەي ئۇ (رەزىل) شوئارلارغا ئىشىنىپ، ئۇنىڭغا چۆكۈپ كەتتى. لا حول ولا قوۋة إلا باللہ!

ئى اللہ نىڭ ئايال بەندىسى! ئەگەر بۈگۈنكى كۈندىكى جەڭنى پەقەت سىزلا تەرك ئەتكەن بولسىڭىز ئىشلار تولىمۇ ئاسان بولغان بولاتتى، بىز ئەر كىشىدىن تولۇقلىۋالاتتۇق لېكىن سىز بۈگۈنكى جەڭگە ھازىر بولۇش ۋە تەييارلىق قىلىشنى تەرك ئەتسىڭىز، ئۈمىتىنىڭ ھەممىسى سىز بىلەن بىرگە غايىب بولسا، بۇ ۋاقىتتا ياشلارنى جەڭگە كىم تەربىيەلەيدۇ؟! جەڭگە ماڭغان ئەرنىڭ كەينىدە كىم تۇرىدۇ؟! بىزدىن كېيىن يولمىزنى داۋاملاشتۇرىدىغان كەلگۈسى ئەۋلادلارنىڭ ئانىلىرىنى كىم تەييارلايدۇ؟! شۈبھىسىزكى، بۇ ۋە بۇنىڭغا قوشۇلغان نۇرغۇن سوئاللارنىڭ جاۋابى پەقەت بىر ھەقىقەتنى بايان قىلىپ بېرىدۇ؛ ئۇ بولسىمۇ، ئاياللار — بۈگۈنكى جەڭگە ئۆزىنىڭ بارلىق ئىمكانىيەتلىرى ۋە ياردەملىرى بىلەن قاتنىشىشى ۋاجىب بولغان مۇھىم بىر شەخستۇر. ئۇنىڭ ھازىر بولۇشى بۇ جەڭدىكى مۇكەممەللىكتىن دېرەك بەرمەيدۇ، ياق! بەلكى ئۇنىڭ ھازىر بولۇشى — كېيىنكىلەرنىڭ يولىنى داۋاملاشتۇرۇش ۋە غەلبە-نۇسرەت يولىدىكى كانلاردىن بېرىدۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئى ھەمىشەرم! سىز ئۆز رولىڭىزنىڭ ئۆزىڭىز تەسەۋۋۇر قىلغاندىنمۇ مۇھىملىقىنى بىلگىنىڭىزدىن كېيىن، ئىسلامنىڭ بۈگۈنكى مەغلۇبىيىتىدىن چوڭ بىر مەسئۇلىيەتنى ئۆز ئۈستىڭىزگە ئېلىشىڭىز لازىم چۈنكى سىز ئۆز مەسئۇلىيىتىڭىزنى تولۇق ئادا قىلغان بولىشىڭىز، ئۈمەت بۇ خارلىققا گىرىپتار بولمىغان بولاتتى. بەلكىم سىز: «مەن نېمە ئۈچۈن ئۇ ئېغىرچىلىقلارنى كۆتۈرىمەن» دېيىشىڭىز مۇمكىن. بىز ئېيتىمىزكى: «شۈبھىسىزكى، سىزنىڭ مەسئۇلىيىتىڭىز بولسا توغرا شەكىلدە ئادا قىلىنمىسا ئۇنىڭدىن كېيىنكى نۇرغۇن ئىشلار زىيانغا ئۇچرايدىغان ئەڭ مۇھىم مەسئۇلىيەتنىڭ قاتارىدىندۇر».

كىچىك بالا ئەڭ ئاۋۋال سىزنىڭ ئالدىڭىزدا ئۆسۈپ يېتىلىدۇ ۋە بارغانسېرى سىزنى ياخشى كۆرۈپ چوڭ بولىدۇ شۇڭا سىز ئۇنىڭ قەلبىگە كىچىك ۋاقتىدىن باشلاپلا ئاللا نىڭ، ئاللا نىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ۋە ئاللا يولىدىكى جىھادنىڭ مۇھەببىتىنى تىكىمىشىڭىز، چوڭ بولغاندا باشقىلارنىڭ ئۇنىڭ قەلبىگە بۇ مۇھەببەتلەرنى تىكىشى ناھايىتى قىيىن بولىدۇ. ئالدىڭىزدىكى تاياق ئىنچىكە چىۋىققا ئوخشايدۇ. ئى ھەمىشەرم! ئۆز مەسئۇلىيىتىڭىزنى ياخشى ئادا قىلىڭ، ئاللا نىڭ ئىزى بىلەن پات پۇرسەتتە ئۇنىڭ نەتىجىسىنى كۆرىسىز.

بۈگۈنكى كۈندە ئىسلام مىللىتى بىلەن كۇفۇر مىللەتلىرى ئوتتۇرىسىدا يالقۇنجاۋاتقان جەڭدىكى، بولۇپمۇ ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ھۇجۇم قىلىۋاتقان ئامېرىكا باشچىلىقىدا يېڭى سەلبىيەلەر ئۇرۇشىدىكى رولىڭىزنى بايان قىلىش ئۈچۈن،

ئىسلامنىڭ ئىلگىرىكى ئالتۇن دەۋرىدىكى مۇجاھىدە ئاياللارنىڭ ھاياتىدىن قىسمەن بايان قىلىش ئارقىلىق سىزنىڭ رولىڭىزنىڭ بەزى تەرەپلىرىنى ئەسلىتىپ ئۆتىمىز ۋە شۇ ئارقىلىق سىزگە مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ ئۈلگىلىرىنى بايان قىلىپ بەرمەكچىمىز. بۇ بايانلىرىمىز شۇ ئاياللارنىڭ ھاياتىدىكى بىردىنبىر نۇر چاچقان تەرەپ ئەمەس، بەلكى ئۇ ئۈلگىلەر — باتۇر-قەھرىمانلارنىڭ ئانىسى، ھەمىشەسى ۋە ئاياللىرىنىڭ ھايات سەھىپىسىدىكى شانلىق كۆرۈنۈشلەردىن بىرى خالاس. ئەگەر بۈگۈنكى كۈندىكى مۇسۇلمان ئاياللاردىمۇ ئىلگىرىكى دەۋردىكى ئاياللاردەك دىن ئۈچۈن پىداكارلىق، ساداقەت ۋە مۇھەببەت بولغان بولسا، ئىسلام ئاللىنىڭ ئىزى بىلەن ئەلۋەتتە غەلبە قىلغان بولاتتى.

ئىلگىرىكىلەرنىڭ ئاياللىرىدىن مۇجاھىدە ئايال ئۈچۈن ئۆرنەكلەر

ئى ھۆرمەتلىك ھەمىشەم! بىز سىزگە ئەسلىتىپ ئۆتمەكچى بولغان تارىختىكى ئاياللاردىن ئۈلگە ئېلىپ، ئۇلار ۋە ئۇلارنىڭ دىنىدىكى پەزىلەتلىرىنىڭ سىزدىمۇ ھەم ھاسىل بولۇشى ئۈچۈن ئۇلارغا ئەگىشىشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمىز.

ئى ھەمىشەم! ئاشۇ بۇزۇق ئۇسۇلچى، ياكى ھەرقانداق ئورۇندا ئۆز تېنى بىلەن تىجارەت قىلغۇچى، ياكى ناخشىچى ۋە ياكى ئۆزىنى بازارغا سالغۇچىلار ھەرگىزمۇ سىزنىڭ ئۈلگىڭىز ئەمەس. ئەگەر سىز ئۆزىڭىزنى تونۇماقچى بولسىڭىز كىمگە ئەگەشكەنلىكىڭىزگە قاراڭ، ئەگەر سىز ئۈمىدنىڭ ئەھۋالىنى بىلمەكچى بولسىڭىز ئۈمىد ئەمەس ئاياللىرىنىڭ كىمگە ئەگىشىۋاتقانلىقىغا قاراڭ. ئەگەر بۇ ئاياللار ئاللا تائالدىن قورققۇچى، مۇجاھىدە، ساداقەتمەن، ئىتائەتمەن، ئىبادەت قىلغۇچى، سەۋر قىلغۇچى ۋە روزا تۇتقۇچى ئاياللارغا ئەگەشسە چوقۇم غەلبە قىلىدۇ؛ ئەگەر بۇ ئاياللار پاھىشە، كاپىر، يالغانچى، ئازغۇن، ئازدۇرغۇچى، باشقىلارغا مايىل بولغۇچى ۋە باشقىلارنى مايىل قىلغۇچى بۇزۇق ئاياللارغا ئەگەشسە، ئۇنداقتا ئۈمىد شەكسىز زىيان ئىچىدىدۇر. مانا بۇ ھازىرقى كۈنىمىزدە بىز كۆرۈۋاتقان ئىشلاردۇر. ئاللا تىن ئەپۇ ۋە مەغپىرەت سورايمىز.

ئىسلامنىڭ ئىلگىرىكى زامانلىرىدا ئاياللار جەڭ مەيدانلىرىغا كىرەتتى. بۇ ھەرگىزمۇ شۇ ۋاقىتتا ئەرلەرنىڭ سانىنىڭ ئازلىقىدىن ئەمەس بەلكى ئاللا يولىدا ئۆزىنى بېغىشلاش، ئۆزىنى پىدا قىلىش ۋە

الله تىن ئەجىر ئۈمىد قىلىش ئۈچۈن ئىدى. ئىمام ئەھمەد ھەشەرچ ئىبنى زىياد ئەشجەئىدىن رىۋايەت قىلغان ھەدىس بۇنى روشەن ئىپادىلەپ بېرىدۇ. ھەشەرچ ئىبنى زىياد چوڭ ئانىسىدىن (يەنى دادىسىنىڭ ئانىسىدىن) رىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ ئايال مۇنداق دېگەن: «خەيبەر غازىتىغا پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بىللە چىققان ئالتە ئايالنىڭ ئىچىدە مەنمۇ ھەم بار ئىدىم. كېيىن پەيغەمبەر ﷺ گە ئاياللارنىڭ ھەم چىققانلىقى خەۋىرى يەتكەندە بىزگە ئەلچى ئەۋەتىپ: <نېمە سەۋەب بىلەن، كىمنىڭ بۇيرۇقى بىلەن چىقتىڭلار؟> دەپ سورىدى. بىز: <ئوق توشۇپ، يېمەك-ئىچمەك يەتكۈزۈپ، يېنىمىزدىكى دورىلار بىلەن جاراھەتلەرنى داۋالاپ ۋە يۇڭ ئېگىرىپ، ئېگىرگەن نەرسىلىرىمىزنى الله يولىغا ياردەم قىلىش ئۈچۈن چىقتۇق> دېسەك، بىزگە: <مېڭىڭلار، قايتىپ كېتىڭلار!> دېدى. الله تائالا خەيبەرنى فەتىھ قىلىپ بەرگەن ۋاقىتتا بىزگىمۇ باشقا ئەرلەرگە نېسۋە ئايرىپ بەرگەنگە ئوخشاش نېسۋە ئايرىپ چىقارتىپتۇ». مەن: «چوڭ ئانا، سىلەرگە نېمە چىقارتىپتەن؟» دېسەم، ئۇ: «خورما» دېدى. ئۇ ئايالنىڭ جىھادقا چىقىشىنى پەيغەمبەر ﷺ دىن ئوچۇق تەلەپ قىلغانلىقى — جىھادنى ۋە دىنغا پىدا بولۇشنى ھەقىقىي ياخشى كۆرگەنلىكىنىڭ ئىپادىسىدۇر.

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: «مەن پەيغەمبەر ﷺ گە: <ئى رەسۇلۇللاھ! بىزمۇ سىلەر بىلەن جىھادقا چىقايلىمۇ؟ مەن الله نىڭ كىتابىدا جىھادتىنمۇ ئەۋزەلراق بىرەر ئىبادەتنى تاپالمىدىم> دېسەم، رەسۇلۇللاھ ﷺ ماڭا: <ياق، سىلەرنىڭ جىھادىڭلارنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى ۋە ئەڭ ياخشىسى قوبۇل بولغان

ھەجدۇر» دېدى. ^① بۇخارى رىۋايەت قىلغان يەنە بىر ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن: «ياق، سىلەرنىڭ جىھادىڭلار قوبۇل بولغان ھەجدۇر، ئەنە شۇ سىلەرنىڭ جىھادىڭلاردۇر».

دىنىغا بولغان مۇھەببىتى سەۋەبلىك جىھادقا رۇخسەت بېرىلىشىنى تەلەپ قىلغان ئىلگىرىكى ئاياللارغا سېلىشتۇرساق، بۈگۈنكى ئاياللار بالىلىرىنىڭ ياكى دادىلىرىنىڭ ۋە ياكى ئېرىنىڭ ئاللىنىڭ بۇيرۇقىغا ئىجابەت قىلىدىغانلىقى ۋە دىننى قوغداشقا ئاللى يولىدا چىقىدىغانلىقىنى بىلگەن چاغدا: «كاشكى ئاللى تائالانىڭ:

﴿كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ﴾ > سىلەرگە جىھاد پەرز قىلىندى > ^② دېگەن ئايىتى چۈشمىگەن بولسىچۇ» دەپ ئۈمىد قىلىشىدۇ. مانا بۇ ئۈمىتنىڭ ئەھۋالىدا روشەن ئەكس ئەتكەن ئىلگىرىكى ۋە بۈگۈنكى ئاياللار ئوتتۇرىسىدىكى زور پەرق تۇر. ئىلگىرىكى ئاياللار پۈتكۈل كاپىر مىللەتلىرىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان ئەركەكلەرنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرگەن بولسا، بۈگۈنكى ئاياللار كالغا، تاشقا، دەرەخكە، كرىستقا ۋە ھەيكەلگە ئىبادەت قىلغۇچى كاپىرلارنىڭ ھۆكۈمرانلىقى ئاستىدا ئېزىلىدىغان ھەمدە خار بولغان ھالەتتە كاپىرلارغا جىزىيە تۆلەيدىغان ئەرلەرنى چوڭ قىلدى. لا حول ولا قوۋة إلا باللە!

ئى ھۆرمەتلىك ھەمىشەرم! بىز سىزگە ئۆزىڭىزنى زىننەتلەشتىن ئىلگىرى ئەمەللىرىڭىز ۋە قەلبىڭىزنى زىننەتلىشىڭىز ئۈچۈن سۆزلەپ بەرمەكچى بولغان ئۈلگىلەرنىڭ ئەڭ ئەۋۋىلى مىڭ ئەر، ھەتتا ئۇنىڭدىنمۇ كۆپرەك ئەرگە باراۋەر بولغان ئۇلۇغ بىر ساھابە ئايالدىر.

^① بۇخارى رىۋايىتى.

^② سۈرە بەقەرە 216 - ئايەت.

ئەگەر بۈگۈنكى مۇسۇلمان ئاياللار شۇ ئايالنىڭ ئوندىن بىرىچىلىك ياكى ئۇنىڭدىن تۆۋەنرەك بولالغان بولسا ئىدى، ھەقىقىي زايە بولمىغان ۋە ھۆرمەتلىرىمىز دەپسەندە بولمىغان بولاتتى. ئۇ بولسىمۇ ئەنئىنىي ئاياللاردىن بىرى، شىجائەتلىك مۇجاھىدە، كەئىبىنىڭ قىزى نەسىبە ئۇمۇ ئەممارە رەزىيەللاھۇ ئەنھادۇر. ئۇ ھەققىدە مۇنداق دېيىلگەن: «ئۇمۇ ئەممارە ئەقەبە كېچىسىدىكى بەيئەتكە، ئۇھۇد غازىتىغا، ھۇدەبىيىگە، ھۇنەين ۋە يەمامە غازاتلىرىغا قاتناشقان ۋە جىھاد قىلغان؛ جىھادتا ئاجايىپ كاتتا ئىشلارنى قىلغان، ھەتتا قوللىرى ئۈزۈلگەن».^① ئۇ توغرىسىدا ئەللامە ۋاقىدى مۇنداق دېگەن: «نەسىبە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئېرى غەزىيە ئىبنى ئۆمەر بىلەن ئۇھۇد غازىتىغا قاتناشقان بولۇپ، ئىككى بالىسىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىرگە ئىدى. ئۇنىڭ بىر تۇلۇمى بار بولۇپ، جەڭگە سۇ توشۇپ بېرىش ئۈچۈن چىققان ئىدى. ئۇ ئۇرۇشقا قاتناشقان ھەتتا جەڭدە قاتتىق سىناققا ئۇچراپ، بەدىنىنىڭ 12 يېرى يارىلانغان ئىدى».

زۇمەر ئىبنى سەئىد مازىنى ئۇھۇد ئۇرۇشىغا قاتناشقان چوڭ ئانىسىدىن رىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ ئايال مۇنداق دەيدۇ: «مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ: <بۈگۈن نەسىبە بىنتى كەئىبىنىڭ مەرتىۋىسى پالانى-پالانىنىڭ مەرتىۋىسىدىن يۇقىرى بولدى> دېگىنىنى ئاڭلىغان ھەمدە شۇ كۈنى ئۇمۇ ئەممارىنىڭ كىيىمىنى قورسىقىغا تېڭىپ قويۇپ قاتتىق جەڭ قىلغانلىقىنى، ھەتتا بەدىنىدىن 13 يېرىنىڭ جاراھەتلەنگەنلىكىنى ۋە ئىبنى قەمئەنىڭ ئۇنىڭ بويىنىغا قىلىچ ئۇرغانلىقىنى كۆرگەن. بۇ ئۇنىڭ جاراھىتىنىڭ ئېغىرراقى

^① زەھەبىنىڭ «سىر أعلام النبلاء» ناملىق كىتابى 8 - توم 412 - بەت.

بولۇپ، ئۇ جاراھىتىنى بىر يىل داۋالانغان ئىدى. پەيغەمبەر ﷺ نىڭ جاكارچىسى ھەمراۋلۇغىسىدەكە چاقىردى، ئۇ ئايال جاراھىتىنى كىيىمى بىلەن چىڭ تاغدى بىراق قاننى توختىتىشقا قادىر بولالمىدى». الله ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن ۋە رەھمەت قىلسۇن!

ئۇمۇ ئەمما رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: «مەن كىشىلەرنىڭ پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئەتراپىدىن كەتكەنلىكىنى كۆردۈم، ئۇنىڭ بىلەن پەقەت ئونغىمۇ يەتمەيدىغان ئادەم قالغانىدى. مەن، ئىككى ئوغلۇم ۋە ئېرىم ئۇنى قوغداۋاتتۇق؛ ھالبۇكى چېكىنگەن كىشىلەر ئۇنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتتى. شۇ چاغدا پەيغەمبەر ﷺ مېنىڭ قالقىنىمنىڭ يوقلۇقىنى ۋە قېچىپ كېتىۋاتقان بىر كىشىنىڭ قالقىنىنىڭ بارلىقىنى كۆرۈپ ئۇنىڭغا: <قالقىنىڭنى ئۇرۇش قىلىۋاتقانلارغا بەرگىن> دېدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ قالقىنىنى قالدۇرۇپ قويدى، مەن ئۇ قالقانى ئېلىپ پەيغەمبەر ﷺ نى قوغدىدىم. بىزگە پەقەت ئاتلىقلار قىيىنچىلىق تۇغدۇردى، ئەگەر ئۇلارمۇ بىزگە ئوخشاش پىيادىلىك بولغان بولسا ئىنشائاللاھ بىزمۇ ئۇلارغا قاتتىق زەربە بەرگەن بولاتتۇق. شۇ چاغدا ئاتلىق بىر كىشى ماڭا ھۇجۇم قىلىپ قىلىچ ئۇرغانىدى، مەن قالقان بىلەن قوغداندىم. ئاندىن ئۇ مېنى ھېچنەرسە قىلالماي كەينىگە يانغانىدى، مەن ئۇنىڭ ئېتىنىڭ پېيىنى كېسىۋەتتىم، ئاندىن ئۇ يېقىلىپ چۈشتى. شۇ چاغدا پەيغەمبەر ﷺ: <ئى ئۇمۇ ئەمما رىنىڭ ئوغلى! ئاناڭغا ياردەم قىل، ئاناڭغا ياردەم قىل!> دەپ توۋلىدى. شۇنىڭ بىلەن، ئوغلۇم ماڭا ياردەملەشتى، ھەتتا ئۇ كاپىرنى قىيما-قىيما قىلىۋەتتىم».

ئۇمۇ ئەمما رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ ئوغلى ئابدۇللاھ ئىبنى زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: «مەن ئۇ كۈنى يارىلانغانىدىم، قان توختىمايۋاتتى، پەيغەمبەر ﷺ: <ياراغنى تېڭىۋالغىن> دېدى. شۇ چاغدا ئانام مەن تەرەپكە كەلدى، ئۇنىڭ قېشىدىكى سومكىسىدا تېڭىق لاتىسى بار ئىكەن، شۇنىڭ بىلەن مېنىڭ جاراھىتىمنى تېڭىپ قويدى. پەيغەمبەر ﷺ ئۆرە تۇرغان ھالەتتە: <ئى ئوغلۇم! تۇرغىن، بۇ دۈشمەنلەر بىلەن ئۇرۇش قىلغىن> دېدى ۋە ئانامغا قاراپ: <ئى ئۇمۇ ئەمما! سىز قىلغانى يەنە كىم قىلالايدۇ؟> دېدى. ئاندىن ماڭا قىلىچ ئۇرغان ئادەمنى كۆرسىتىپ: <مانا بۇ سىزنىڭ بالىڭىزغا قىلىچ ئۇرغان كىشى> دېدى. ئۇمۇ ئەمما مۇنداق دەيدۇ: «مەن ئۇ ئادەم تەرەپكە باردىم-دە، پاچىقىغا قىلىچ ئۇرۇپ تىزلاندىرۇۋەتتىم. ئاندىن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ھەتتا چىشلىرى كۆرۈنگۈدەك دەرىجىدە تەبەسسۇم قىلغانلىقىنى كۆردۈم. پەيغەمبەر ﷺ ماڭا: <ئى ئۇمۇ ئەمما! ئۇنىڭدىن قىساس ئالدىڭىزمۇ؟> دېدى. شۇنىڭ بىلەن بىز ئۇنىڭ ئايىغى، قورالى، ھەتتا ئۆزىنىمۇ ئېلىپ كەلدۇق. پەيغەمبەر ﷺ: <سىلەرگە غەلبە ئاتا قىلغان اللە قا ھەمدىلەر بولسۇن> دېدى».

ئابدۇللاھ ئىبنى زەيد ئىبنى ئاسىم رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: «مەن ئۇھۇد ئۇرۇشىغا قاتناشقاندىم. كىشىلەر پەيغەمبەر ﷺ دىن يىراقلىشىۋاتقاندا ئانام ئىككىمىز ئۇنىڭغا يېقىن تۇرۇپ قوغداۋاتاتتۇق. رەسۇلۇللاھ ﷺ ماڭا: <ئۇمۇ ئەمما، ئۇمۇ ئەمما، ئۇمۇ ئەمما! ئۇمۇ ئەمما، ئۇمۇ ئەمما، ئۇمۇ ئەمما!> دېدى. مەن: <ھەئە> دېسەم، رەسۇلۇللاھ ﷺ: <ئاتقىن> دېدى. مەن ئۇنىڭ ئالدىدىكى بىر ئاتلىق دۈشمەنگە تاش

ئېتىپ ئېتىنىڭ كۆزىنى يارىلاندىمۇ. ئۇنىڭ ئېتى سەكرەشكە باشلىدى، ئاندىن ئۇ ئېتى بىلەن بىللە يىقىلىپ چۈشتى. مەن يەنە تاش ئېتىشقا باشلىدىم، پەيغەمبەر ﷺ كۈلۈپ تۇراتتى. ئاندىن ئانامنىڭ بويىنىدىكى جاراھەتنى كۆرۈپ: <ئاناڭ! ئاناڭغا قارا، ئۇنىڭ جاراھەتىنى تاڭغىن!> دېدى ۋە: <ئى اللھ! بۇلارنى مېنىڭ جەننەتتىكى ھەمراھلىرىم قىلغىن> دەپ دۇئا قىلدى. بۇنى ئاڭلاپ: <بۇندىن كېيىن دۇنيادا ماڭا قانچىلىك مۇسەبەت يەتسىمۇ پەرۋا قىلمايمەن> دېدىم».

مۇھەممەد ئىبنى يەھيا ئىبنى ھىبان مۇنداق دەيدۇ: «يەمامە جېڭىدە ئۆمۈم ئەمبارە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ بەدىنىنىڭ 12 يېرى يارىلاندى، قولى ھەم ئۈزۈلگەندى، ئۇ شۇ جاراھەتلىرى بىلەن مەدىنىگە كەلدى. ئەبۇبەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ قېشىغا كېلىپ ئۇنىڭ ئەھۋالىنى: مۇسەيلىمە كاززاپ ئۆلتۈرۈۋەتكەن ئوغلى ھۇبەيب ئىبنى زەيدنىڭ ئەھۋالىنى؛ ھۈررە كۈنى ئۆلتۈرۈلگەن، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ تاھارەت ئېلىش سۈپىتىنى رىۋايەت قىلغان ۋە مۇسەيلىمە كاززاپنى ئۆز قىلچى بىلەن ئۆلتۈرگەن ئوغلى ئابدۇللاھ ئىبنى زەيد مازىنىنىڭ ئەھۋالىنى سۆزدى».

ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «مەن ئۇھۇد كۈنى ئوڭ تەرىپىمدىمۇ، سول تەرىپىمدىمۇ ئۇنىڭ مېنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم».^①

① «صفة الصفوة» 2 - توم 63 - بەت.

«الإصابة» دېگەن كىتابتا ۋاقىدىنىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: «ئۇمۇمۇ ئەممازىگە ئوغلى ھۇبەيب ئىبنى زەيدنى مۇسەيلىمەنىڭ ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكى خەۋىرى كەلگەن چاغدا، ئۇ ياكى مۇسەيلىمەنى ئۆلتۈرىدىغانغا، ياكى مۇسەيلىمە ئۇنى ئۆلتۈرىدىغانغا اللە تائالاغا قەسەم قىلدى. ئاندىن ئۇ خالىد ئىبنى ۋەلىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن يەمامە جېڭىگە قاتناشتى، ئوغلى ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىرگە ئىدى، ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇسەيلىمەنى ئۆلتۈردى. ئۇمۇمۇ ئەممازىنىڭ قولى شۇ جەڭدە كېسىلگەن ئىدى»^①.

ئىبنى ھىشام يۇقىرىقى قىسسىگە قوشۇمچە قىلىپ سەئىد ئىبنى رابىئەنىڭ ئانىسىدىن نەقىل قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: مەن ئۇمۇمۇ ئەممازىنىڭ يېنىغا كىرىپ: «ئى ھامما، ماڭا ئۇھۇد كۈنىدىكى ئىشلارنى سۆزلەپ بەرگەن بولسىڭىز» دېسەم، ئۇ: «ئۇھۇد كۈنى پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بىرگە چىقتىم، مېنىڭ قېشىمدا بىر تۇلۇم سۇ بار ئىدى. پەيغەمبەر ﷺ ساھابىلەر بىلەن بىرگە بولۇپ، شۇ چاغدا غەلبە ۋە كۈچ-قۇۋۋەت مۇسۇلمانلار تەرەپتە ئىدى. بىز پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كەلدۇق، مۇسۇلمانلار مەغلۇپ بولغاندا مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ يېنىغا بېرىپ، تاكى جاراھەتلەنگەنگە قەدەر ئۇنى قوغداپ قىلىچ بىلەن بىۋاسىتە ئۇرۇش قىلدىم». سەئىد ئىبنى رەبىئەنىڭ ئانىسى مۇنداق دەيدۇ: «مەن ئۇنىڭ بويىنىدىكى چوڭقۇر تاتۇقنى كۆرۈپ: <بۇ يەرنى كىم يارىلاندى؟> دېسەم، ئۇ: <ئىبنى قەمئە>

^① ئىبنى ھەجەرنىڭ «الإصابة» ناملىق كىتابى 4- توم 418- بەت.

دېدى».

مانا بۇ — شىجائەتلىك مۇجاھىدە ئايال ئۈمۈم ئەمما رىدۇر. شۇنداق، ئۈمۈم ئەمما رە قىلغانى يەنە كىم قىلالايدۇ؟! ئۇنىڭ پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بىرگە چىققان ئۇرۇشتىكى سەۋر ۋە سابىتىنى ئەلرەمۇ قىلالىمىغان يەردە ئاياللار قانداقمۇ قىلالىسۇن؟! لېكىن ئى ھۆرمەتلىك ھەمىشەرم! ئۇنىڭ شىجائەتى، پىداكارلىقى، دىن ئۈچۈن ئۆزىنى تەقدىم قىلىشى، بۇ يولدا مۇستەھكەم تۇرۇشى ۋە ئەزىيەتلەرگە سەۋر قىلىشىنى ئۆزىڭىزگە ئۈلگە قىلىشىڭىز اللە نىڭ ئىزنى بىلەن نىجات تاپسىز.

ئى ھەمىشەرم! ئايال كىشىنىڭ پىداكارلىقىغا ۋە ئۇنىڭ قەلبىنىڭ اللە نىڭ دىنىغا ياردەم بېرىش يولىدىكى قۇۋۋىتىگە دالالەت قىلىدىغان روشەن ئۈلگىدىن يەنە بىرى بولسا، ئۆز دىنىنى ياخشى كۆرگەنلىكى ۋە ئىسلامنىڭ نۇسرىتى ئۈچۈن جەڭ مەيدانلىرىنىڭ خەتەرلىرىگە تەۋەككۈل قىلىپ كىرىپ، ئەلرەگە يۈزمۇيۈز تاقابىل تۇرۇشقا تەييارلانغان ساھابە ئايال — ئۈمۈم سۈلەيم رەزىيەللاھۇ ئەنھادۇر.

ئۈمۈم سۈلەيم رەزىيەللاھۇ ئەنھا ھۈنەين غازىتىدا اللە نىڭ دىنى ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلغان ھالدا جەڭگە كىردى. ئۇنىڭ قېشىدا بىر تال خەنجەر بار ئىدى. ئەبۇ تەلھە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كۈلۈپ تۇرۇپ پەيغەمبەر ﷺ گە: «ئى رەسۇلۇللاھ! ئۈمۈم سۈلەيمگە قارا، ئۇنىڭ قېشىدا خەنجەر بار ئىكەن» دېدى. پەيغەمبەر ﷺ ئۈمۈم سۈلەيم رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن: «ئى ئۈمۈم سۈلەيم، بۇ خەنجەرنى نېمە قىلىسىز؟» دەپ سورىغانىدى، ئۈمۈم سۈلەيم رەزىيەللاھۇ ئەنھا:

«ئۇلاردىن بىرەرسى ماڭا يېقىنلىشىپ قالسا بۇ خەنجەرنى تىقۇۋېتىمەن» دېدى. (يەنە بىر رىۋايەتتە: «>ئۇلاردىن بىرەرسى ماڭا يېقىنلىشىپ قالسا بۇ خەنجەر بىلەن ئۇنىڭ قورسىقىنى بۇسۇۋېتىمەن < دېدى» دېيىلگەن.) پەيغەمبەر ﷺ بۇنى ئاڭلاپ كۈلۈپ كەتتى. ^①

ئى مۇجاھىدە ھەمىشەرم! بىز ئاياللىرىمىز ھەققىدە ئۇنىڭغا ئېھتىياجلىق قەلبىي قۇۋۋەتكە ئىگە يەنە بىر ئۆرنەكنى سىزنىڭ دىققىتىڭىزغا سۇنماقچىمىز. بىز ئۆز كەينىدە ئەنە شۇنداق ئايالى بارلىقىنى بىلگەن بىر ئەرنى ئۆز جىھادى ۋە ئالغا ئىلگىرىلىشىدىن توختاپ قالدۇ دەپ ئويلىمايمىز. بۇ ئۆرنەك بولسا پەيغەمبىرىمىزنىڭ ھاممىسى، ئابدۇلمۇتەللىبىنىڭ قىزى سەفىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھادۇر.

«الإصابة» ناملىق كىتابتا ئۇ ھەقتە مۇنداق رىۋايەت قىلىنغان. سەفىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: «پەيغەمبەر ﷺ ئاياللارنى >فارىئ< دېگەن بىر قورغاندا ھەسسان ئىبنى سابىت رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن بىللە قالدۇرۇپ، خەندەك غازىتىغا چىقىپ كەتتى. شۇ چاغدا يەھۇدىيلاردىن بىرى قورغانغا يامىشىپ بىزگە يېقىنلاشتى. مەن ھەسسان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا: >ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكىن < دېسەم، ئۇ ماڭا: >ئەگەر مېنىڭ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكۈدەك ماغدۇرۇم بولغان بولسا پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بىرگە جەڭگە چىقمامدىم < دېدى. ئۇ شۇ چاغدا ھەقىقەتەن بەك قېرىپ، ماغدۇرىدىن كەتكەن ئىدى. شۇنىڭ بىلەن مەن نىقابلىنىپ قولۇمغا كالتەك ئېلىپ، قورغاندىن يەھۇدىي

^① «حياة الصحابة» 1 - توم 597 - بەت، «صفة الصفوة» 2 - توم 66 - بەت.

تەرەپكە چۈشتۈم - دە، كالتەك بىلەن ئۇنى ئۆلگۈچە ئۇردۇم ۋە ئۇنىڭ بېشىنى كېسىپ ھەسسان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا: <ئۇنىڭ بېشىنى قورغان ئاستىدىكى يەھۇدىيلارغا تاشلاپ بەرگىن > دېسەم، ئۇ: <ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، مەن ئۇنى قىلالمايمەن > دېدى. ئاندىن ئۇ باشنى ئېلىپلا يەھۇدىيلار تەرەپكە ئاتتىم، ئاندىن يەھۇدىيلار: <ئۇ (پەيغەمبەر ﷺ نى دېمەكچى) ئايال - بالىلارنى قوغدىغۇچىسىز تاشلاپ قويماپتۇ > دېيىشىپ تىكىۋېتىشتى». ^① مانا بۇ — ئىسلامدا تۇنجى بولۇپ مۇشرىك ئۆلتۈرگەن ئايال سەفىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھادۇر.

ئەمدى بىز ئۇنىڭ ئەرلەرنى جىھادقا قىزىقتۇرۇشىغا كەلسەك، ئۇنىڭ قىزىقتۇرۇشى پەقەت تىلى بىلەنلا بولمىغان ۋە پەقەت جىھادقا چىقماي قالغانلارغا بولماستىن بەلكى ئۆز دۈشمەنلىرى ئۈستىدىن غەلبە قىلالمىغان غازىلارغا ھەم بولغان. ئىبنى ھەجەرنىڭ «الإصابة» ناملىق كىتابىدا ھىشام ئۆزىنىڭ دادىسىدىن رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دېگەن: «سەفىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئۇھۇد جېڭىگە قاتناشتى. ئۇنىڭ قولىدا بىر نەيزە بار بولۇپ، كىشىلەر كەينىگە چېكىنگەندە، ئۇ قولىدىكى نەيزە بىلەن ئۇلارنىڭ يۈزلىرىگە ئۇرۇپ ئۇلارنى قايتۇرۇۋېتەتتى. پەيغەمبەر ﷺ: <ئى زۇبەير! ماۋۇ ئايالغا (ئاناڭغا) قارا > دېدى».

ئەمدى بىز ئۇنىڭ مۇسبەتلەرگە سەۋر قىلىشى ۋە ئاللاھ تائالادىن ئەجىر - ساۋاب ئۈمىد قىلىشىغا كەلسەك، ئۇ بىر ئېگىز تاغقا ئوخشايتتى. تارىخىي كىتابلاردا مۇنداق كەلتۈرۈلگەن: «ئۇھۇد كۈنى

^① ئىبنى ھەجەرنىڭ «الإصابة» ناملىق كىتابى 7 - توم 744 - بەت.

ھەمزە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ شەھىد قىلىندى. سەفىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئۆز قېرىندىشى ھەمزە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى كۆرۈش ئۈچۈن ماڭدى. ئوغلى زۇبەير رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كېلىپ: <ئى ئانا! پەيغەمبەر ﷺ سىزنى قايتىپ كېتىشكە بۇيرۇدى> دېگەندى، سەفىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھا: <مەن قېرىندىشىمنىڭ ئۆلتۈرۈلۈپ، چىرايىنىڭ بۇزۇۋېتىلگەنلىكىنى، جەستىنىڭ پارچىلىنىۋېتىلگەنلىكىنى بىلدىم. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئالەم يولىدا بولغان تۇرسا، ئالەم تائالا شۇ سەۋەبلىك بىزنى رازى قىلىدىغان تۇرسا نېمىشقا قايتىمەن؟! مەن ئىنشائاللاھ سەۋر قىلىمەن ۋە ئالەم تىن ئەجىر ئۈمىد قىلىمەن> دېدى. ئاندىن زۇبەير رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ ئانىسىنىڭ دېگەن سۆزلىرىنى ئېيتقاندى، پەيغەمبەر ﷺ: <مەيلى ئۇنى قويۇۋېتىڭلار> دېدى. ئاندىن سەفىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھا قېرىندىشى ھەمزە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قېشىغا كېلىپ ئۇنىڭغا ئالەم تىن مەغپىرەت سورىدى. ئاندىن پەيغەمبەر ﷺ ھەمزە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى دەپنە قىلىشقا بۇيرۇدى.>

ئى ھەمىشەرمە! سىز ئۈچۈن يەنە بىر بۈيۈك نەمۇنە بار. بىزنىڭ ئاياللىرىمىز قاچانمۇ ئىلگىرىكى ئاياللاردەك دىن ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلىش ۋە ئالغا ئىلگىرىلەش مەرتىۋىسىگە يېتەر؟! بۇ نەمۇنە ئايال بولسا مۇئاز ئىبنى جەبەل رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ تاغىسى يەزىد ئىبنى سەكەننىڭ قىزى ئەسما رەزىيەللاھۇ ئەنھا دۇر.

ئىمام زەھەبىنىڭ «سىر أعلام النبلاء» ناملىق كىتابىدا ئۇ ئايال ھەققىدە مۇنداق دېيىلگەن: «ئەسما بىنتى يەزىد رەزىيەللاھۇ ئەنھا بولسا بەيئەت قىلغان مۇجاھىدە ئاياللارنىڭ قاتارىدىن بولۇپ، ئۇ

يەرمۇك جېڭى بولغان كۈنى چېدىرنىڭ ياغىچى بىلەن توققۇز رۇملۇقنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرگەن».^①

الله نىڭ دىنىغا ياردەم بېرىش ۋە مۇسۇلمانلارنى مۇداپىئە قىلىشتا ئۈلگە قىلىشىمىزغا ئەرزىيدىغان مۇجاھىدە ئاياللارنىڭ قاتارىدىن — ئۇمۇمۇ مۇسا لەخمىيە بولۇپ، بۇ ئايال ئەندەلۇسنى فەتىھ قىلغان مۇسا ئىبنى نەسىرنىڭ ئانىسى، نەسىر لەخمىينىڭ باتۇر ئايالىدۇر. بۇ ئايال ئۆزىنىڭ ئېرى بىلەن يەرمۇك ئۇرۇشىغا قاتنىشىپ، كۈچلۈك بىر دىنىسىزنى ئۆلتۈرگەن ۋە ئۇنىڭ نەرسىلىرىنى غەنىمەت ئالغان. ئۇمۇمۇ مۇسا ئابدۇلئەزىز ئىبنى مەرۋانغا ئەينى چاغدىكى ئەھۋالنى سۆزلەپ مۇنداق دەيدۇ: «شۇ چاغدا بىز ئاياللار بىلەن بىللە تۇرۇۋاتقان ئىدۇق، ئەر كىشىلەر ئايلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. مەن تۇيۇقسىز دىنىسىز ۋە قوپال بىر ئادەمنىڭ بىر مۇسۇلماننى سۆرەپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قالدىم. شۇنىڭ بىلەن مەن بىر چېدىرنىڭ تۇۋرۇكىنى ئېلىپ، ئۇنىڭغا يېقىنلىشىپ بېرىپ ئۇرۇپ بېشىنى يېرىۋەتتىم ۋە ئۇنىڭ نەرسىلىرىنى غەنىمەت ئېلىپ كەلدىم. ئۇنىڭ نەرسىلىرىنى غەنىمەت ئېلىشىمغا ئەرلەر ياردەملەشتى».^②

مەن سىزدىن سوراپ باقاي ئى ھۆرمەتلىك ھەمىشەرم! سىز ئۆزىڭىزنىڭ قېرىنداشلىرىڭىزنىڭ ئۆلتۈرۈلگەن، يارىلانغان، سەرسان بولغان ۋە پۇل-ماللىرىنىڭ بۇلىۋېلىنغان ھالىتىنى قانچە قېتىم كۆردىڭىز؟ سىز ئۇلارغا كەلگەن ئەزىيەتلەرنى كۆتۈرۈۋېتىش ئۈچۈن

^① «سىر أعلام النبلاء» 2- توم 297- بەت.

^② «الإصابة» 4- توم 501- بەت.

بىرەر كۈن بولسىمۇ پىكىر يۈرگۈزۈپ باقتىڭىزمۇ؟ ئۈممۇ مۇسانىڭ يۇقىرىقى بىر ھالەتنى كۆرۈپ ئۆزىنى تۇنۇۋالماي قانداق قىلغانلىقىنى كۆرمىدىڭىزمۇ؟! قولدا قىلىچ ۋە قوراللار بولغان دۈشمەن تەرەپكە قولىدىكى ئاددىي بىر كالتەك بىلەن ئىلگىرىلەپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرمىدىڭىزمۇ؟! ئۇنىڭ شۇنداق قىلىشى پەقەت دىنغا بولغان غەيرىتى سەۋەبلىك بولدى. ئۇنداقتا قېنى سىزنىڭ غەيرىتىڭىز؟ ياكى غەيرىتىڭىز سىزنى ماللىرىڭىزنى مۇجاھىدلارغا ئىشلەتمەسلىكىگە، ئوغللىڭىز ۋە يولدىشىڭىزنى ئاللىئە يولىدىكى جىھادتىن توسۇشقا ئۈندىدىمۇ؟!

ئى مۇسلىمە ھەمىشەرم! ئىكرىمە ئىبنى ئەبۇ جەھىل رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئايالى ئۈممۇ ھەكىم بىنتى ھارىسنىڭ قىسسىسىدە سىز ئۈچۈن بىر ئىبىرەت بار. ئۇ ئېرى توغرىسىدا كەلگەن مۇسبەتلەرنى قانداق يەڭدى؟ شۇنىڭ ھەممىسى پەقەت جىھاد ئۈچۈن بولغان ئىدى.

ئۈممۇ ھەكىم بىنتى ھارىس رەزىيەللاھۇ ئەنھا يولدىشى ئىكرىمە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن رۇملۇقلارغا قارشى جىھادقا چىققاندى، جەڭدە ئۇنىڭ يولدىشى شەھىد بولدى. كېيىن ئۇ خالىد ئىبنى سەئىد ئىبنى ئاس بىلەن توي قىلدى. مەرەج سەفەر ۋەقەسى بولغان چاغدا خالىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭغا بىرگە بولۇش تەلپىنى قويغاندى، ئۇ: «ئاللا تائالا مۇشۇ قوشۇننى مەغلۇپ قىلغۇچە تەخىر قىلىسىڭىز» دېدى. خالىد ئىبنى سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭغا: «مېنىڭ كۆڭلۈم ماڭا: <سەن بۇ قېتىم شەھىد قىلىنسىن> دەپ خىتاب قىلىۋاتىدۇ» دېگەندى، ئۈممۇ ھەكىم: «ئۇنداقتا مەيلى»

دېدى. خالىد ئىبنى سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ بىلەن «قەنتەرە» دېگەن جايدا بىرگە بولدى، شۇنىڭدىن كېيىن بۇ جاي «قەنتەرە ئۈمۈمۇ ھەكىم» دەپ ئاتالدى. ئۇلار ئەتىسى توي زىياپىتى بەردى. ئۇلار تاماقتىن تارقالمىي تۇرۇپلا رۇملۇقلار باستۇرۇپ كەلدى ۋە جەڭ باشلىنىپ كەتتى. خالىد ئىبنى سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ شۇ يەردە شەھىد بولدى. ئۈمۈمۇ ھەكىم رەزىيەللاھۇ ئەنھامۇ كىيىملىرىنى مەھكەم چىگىپ جەڭگە كىردى، ئۇنىڭ ئۈستىدىكى كىيىمنىڭ كونىراپ كەتكەنلىكى مانا مەن دەپ چىقىپ تۇراتتى. ئۇلار دەريادا جەڭ قىلدى. ئۈمۈمۇ ھەكىم شۇ قېتىملىق جەڭدە خالىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن توي كېچىسى ئۆتكۈزگەن چېدىرنىڭ تۈۋرۈكىنى ئېلىپ رۇملۇقلاردىن يەتتىنى ئۆلتۈردى.^①

تارىختىكى ئۇ ساھابە ئاياللارنىڭ جىھادقا بولغان مۇھەببىتى ۋە ھېرىسمەنلىكى بولسا سىزنىمۇ ھەم جىھادنى ياخشى كۆرۈشكە قىزىقتۇرىدىغان ئۈلگىدۇر ۋە بۇ ئۈلگىدە ئەلۋەتتە ئىبىرەت باردۇر. بىزنىڭ ئاياللىرىمىز جىھادنى ياخشى كۆرۈشتىن نەقەدەر يىراق، بۇ كاتتا ئىبادەتنى يامان كۆرۈشكە نەقەدەر يېقىن. ھە! مانا بۇ ئىماننىڭ ئاجىزلىقىدىن باشقا نەرسە ئەمەس. ئەگەر ئۇلارنىڭ قەلبىدە اللە ۋە اللە نىڭ رەسۇلىنىڭ مۇھەببىتى باشقا بارلىق نەرسىلەرنىڭ مۇھەببىتىدىن ئۈستۈن بولغان بولسا ئىدى، ئەلۋەتتە ئۇلار ئۈمۈمۇ ھەرام رەزىيەللاھۇ ئەنھاغا ئوخشاش بولغان بولاتتى.

ئىبنى ھەجەرنىڭ «الإصابة» ناملىق كىتابىدا مۇنداق كەلگەن:

^① ئىبنى ھەجەرنىڭ «الإصابة» ناملىق كىتابى 4-توم 443-بەت.

«رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇممۇ ھەرام بىنتى مىلھاننىڭ ئۆيىدە چۈش ۋاقتىدا ئۇخلاپ قالدى. بىر چاغدا كۈلۈپ تۇرۇپ ئويغاندى ۋە: <چۈشۈمدە> ئۈمىتىمدىن بىر تۈركۈم كىشىلەر ئاللاھ يولىدا غازات قىلىش ئۈچۈن خۇددى تەخت ئۈستىدىكى شاھلاردەك كېمە بىلەن دېڭىزدا كېتىۋاتقۇدەك» دېدى. ئۇممۇ ھەرام: <ئى رەسۇلۇللاھ! ئاللاھنىڭ مېنىمۇ شۇلارنىڭ قاتارىدىن قىلىشىغا دۇئا قىلساڭ> دېدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا دۇئا قىلدى. ئاندىن بېشىنى قويۇپ ئۇخلاپ قالدى ۋە يەنە كۈلگەن پېتى ئويغاندى. ئۇممۇ ھەرام: <ئى رەسۇلۇللاھ! نېمە ئۈچۈن كۈلۈپ كەتتىڭ؟> دەپ سورىۋېدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ يۇقىرىقىدەك چۈش كۆرگەنلىكىنى ئېيتتى. ئۇممۇ ھەرام: <ئى رەسۇلۇللاھ! ئاللاھنىڭ مېنىمۇ شۇلارنىڭ قاتارىدىن قىلىشىغا دۇئا قىلساڭ> دېگەندى، رەسۇلۇللاھ ﷺ: <سىز ئاۋۋالقى قېتىمقىلار قاتارىدىن ئورۇن ئالدىڭىز> دېدى.

دەرۋەقە، ئۇممۇ ھەرام رەزىيەللاھۇ ئەنھا كېيىن دېڭىز ئۇرۇشىغا قاتناشتى ۋە قارشى تەرەپكە ئۆتۈپ بولغاندىن كېيىن ئۇلغىدىن يىقىلىپ چۈشۈپ ۋاپات بولدى.^①

ئەللامە ئىبنى ئەسىر مۇنداق دەيدۇ: «ئۇ قىبرىس غازىتى ئىدى. ئۇ شۇ يەرگە دەپنە قىلىنغان بولۇپ، شۇ چاغدىكى قوشۇننىڭ ئەمىرى مۇئاۋىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئىدى. بۇ ئوسمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ خىلاپەت دەۋرى بولۇپ، بۇ ۋەقە ھىجرىيە 27- يىلى يۈز بەرگەن».

ئى ھۆرمەتلىك ھەمىشەم! مانا بۇ — ناچار ھاياتقا رازى

① «الإصابة» 4- توم 441- بەت.

بولمىغان، ئىسلامدىكى ئىبادەتلەرنىڭ ئەڭ ئۈستىگە يېتىشكە ئىشتىياق باغلىغان ۋە ئۆزىنىڭ ئىبادەت يولىدىكى غازىلاردىن بولۇشى ئۈچۈن پەيغەمبەر ﷺ دىن دۇئا قىلىپ قويۇشنى تەلپ قىلغان ئۈمۈمۇ ھەرام رەزىيەللاھۇ ئەنھادۇر. بۇ تەلپ ئۆزىنىڭ قەلبى پەقەت ئىبادەتنىڭ، ئىبادەتنىڭ رەسۇلىنىڭ ۋە ئىبادەت يولىدىكى جىھادنىڭ مۇھەببىتى بىلەن تولغانلىقىنى شۇنداقلا ئۆز جېنىنى شۇ مۇھەببەتلەر باراۋېرىگە ساتقانلىقىنى بىلدۈرىدۇ. ئىبادەت رەھمەت قىلسۇن ۋە ئۆز جەننىتىگە داخىل قىلسۇن!

ئى ھەمىشە! سەۋرچانلىق ۋە ئۆز ئوغۇللىرىنى جىھادقا قىزىقتۇرۇشتا سىزگە نەمۇنە بولالايدىغان يەنە بىر ئۆلگە ئايال بار، ئۇ بولسىمۇ ئەبۇبەكرى سىددىق رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قىزى، «ئىككى بەلباغ ئىگىسى» دەپ ئاتالغان ئەسما رەزىيەللاھۇ ئەنھادۇر.

«سیر اعلام النبلاء» ناملىق كىتابتا ئۇ ھەققىدە مۇنداق دېيىلگەن: ئۇنىڭ ئوغلى ئۆرۈم مۇنداق دەيدۇ: «مەن قېرىندىشىم ئابدۇللاھ ئىبنى زۇبەير رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئۇ شەھىد قىلىنىشتىن ئون كۈن بۇرۇن ئىككىمىز ئانىمىزنىڭ يېنىغا كىردۇق، ئانىمىز كېسەل ئىدى. ئابدۇللاھ:

— قانداق ئەھۋال ئىكەن ئانا؟ — دەپ سورىغانىدى، ئانام:

— ئاغرىپ قالدۇم، ئوغۇلۇم، — دېدى. ئابدۇللاھ:

— ھەقىقەتەن ئۆلۈمنىڭ سالامەتچىلىكى بار، — دېگەندى،

ئانام كۈلۈپ تۇرۇپ:

— مېنىڭ ئۆلۈمۈمنى ئارزۇ قىلىۋاتقان ئوخشىمىمەن؟! —

ئۇنداق قىلمىغان، — دېدى ئاندىن، — سېنىڭ ئىككى

ھالىتىڭنىڭ بىرى كەلمەي تۇرۇپ ئۆلۈشنى ئارزۇ قىلمايمەن. ئەگەر ئۆلتۈرۈلسەڭ، مەن ئىلاھ تەئەبىئىي ئۈمىد قىلىمەن: غەلبە قىلساڭ، مەن خۇشال بولىمەن. ئەمما، ئۆلۈمنى يامان كۆرۈپ تۇرۇپ ئۆزىڭغا ئۇچرىشىپ قالما، — دېدى. ئۇرۇمۇ مۇنداق دەيدۇ: <قېرىندىشىم ئۆزىڭنىڭ ئىلگىرىكى سۆزىدە پەقەتلا ئۆزىڭنىڭ ئۆلتۈرۈلدىغانلىقىنى ۋە ئۆزىڭنىڭ ئۆلۈمى 100 ياشقا كىرىپ ياشىنىپ قالغان ئانىسىغا ئېغىر كېلىدىغانلىقىغا ئىشارەت قىلماقچى ئىدى>.

ئەسما رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ ئوغلى ئابدۇللاھ ئىبنى زۇبەير رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ شەھىد بولغاندا، ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەسما رەزىيەللاھۇ ئەنھاغا تەسەللىي بەرمەكچى بولۇپ كېلىپ، ئۇنىڭ مەسجىدىنىڭ بىر بۇلۇڭىدا ئىكەنلىكىنى كۆردى. بۇ — ئابدۇللاھ ئىبنى زۇبەير رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ دارغا ئېسىلغان چاغ ئىدى. ئابدۇللاھ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەسما رەزىيەللاھۇ ئەنھاغا: <ھەقىقەتەن بۇ جەسەتتە ھازىر ھېچنەرسە يوق ئەمما روھلىرى ئىلاھنىڭ دەرگاھىدا بولىدۇ. ئىلاھقا تەقۋا بولۇڭ ۋە سەۋر قىلىڭ> دېگەندى، ئەسما رەزىيەللاھۇ ئەنھا: <ئېمىشقا سەۋر قىلىمغۇدەكمەن؟! ۋەھالەنكى ئىلاھنىڭ پەيغەمبىرى يەھيا ئىبنى زەكەرىيا ئەلەيھىسسالامنىڭ بېشى بەنى ئىسرائىلدىكى بىر بۇزۇق خوتۇنغا ھەدىيە قىلىنغان تۇرسا!> دېدى.

ئەسما رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئىلاھنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ مۇسەببىتىنى ئۆز مۇسەببىتىدىن ئېغىر ساندى چۈنكى ئىلاھنىڭ دىنىغا بولغان مۇھەببەت ئۇنىڭغا نىسبەتەن ئۆز ئوغلىنىڭ مۇھەببىتىدىن سۆيۈملۈك ئىدى. ئەسما رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئىلاھنىڭ پەيغەمبىرى يەھيا

ئەلەيھىسسالامغا يەتكەن مۇسەبەتنى ئەسلىگەندى، ئۇنىڭغا ئوغللىنىڭ مۇسەبەتى يەڭگىل بىلىندى.

ئى ھۆرمەتلىك ھەمىشەرمە! ساھابە ئاياللارنىڭ ئىچىدە پەيغەمبەر ﷺ نىڭ سالامەت بولۇشىنى — بارلىق نەرسىلەردىن ھەتتا ئۆز ئوغللىرىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشىدىن ھەم ئەلا ھېسابلىغان يەنە بىر نەمۇنە بار. ئۇ ئايال ئۆز ئوغللىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشىنىڭ دىنغا زىيان يەتكۈزمەيدىغانلىقى ئەمما پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى بولسا دىن ئۈچۈن چوڭ مۇسەبەت ئىكەنلىكىنى ھەقىقىي تونۇپ يەتكەن ئىدى.

«التارىخ الإسلامى» ناملىق كىتابتا مۇنداق رىۋايەت قىلىنغان:

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇھۇد غازىتىدىن مەدىنىگە قايتىپ كەلگەن چاغدا كىشىلەر ئۇلارنى كۈتۈۋېلىش ۋە ئۇلاردىن سوئال سوراڭ ئۈچۈن چىقىشتى. بۇلارنىڭ ئارىسىدا ئەنسارلارنىڭ سەردارى سەئىد ئىبنى مۇئازنىڭ ئانىسىمۇ بار ئىدى. ئۇ ئوغلى سەئىدنىڭ ئېتىغا مىنگەن ۋە سەئىد ئاتنىڭ يۈگىنىدىن تۇتۇپ ماڭغان ئىدى. سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ: «ئى رەسۇلۇللاھ! بۇ ئانام بولىدۇ» دېدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ: «قارشى ئالمىز» دېدى. سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئانىسى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كەلدى. پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭغا ئوغلى ئەمىر ئىبنى مۇئاز رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەققىدە تەزىيە بىلدۈردى. ئۇ ئايال پەيغەمبەر ﷺ گە: «سىزنى سالامەت كۆرۈپلا مۇسەبەتتىم يەڭگىللىدى» دېدى. پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭغا: «خۇش بېشارەت ئېلىڭ ۋە ئۇلارنىڭ ئۇرۇق-تۇغقانلىرىغا خۇش بېشارەت يەتكۈزۈڭ. ئۇلار شەھىد بولغان كىشىلىرى بىلەن جەننەتتە بىرگە بولىدۇ ۋە ئۇ شەھىدلەر ئۆزىنىڭ پۈتۈن ئۇرۇق-تۇغقانلىرىغا شاپائەت قىلىدۇ»

دېدى. ①

ھەرقانداق بىر مۇسەبەتنى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ سالامەتلىكى ئالدىدا ئەرزىمەس سانايدىغان يەنە بىر ساھابە ئايال بار. ئۇ ئايال — بۈگۈنكى كۈندىكى ئۆز دىنىغا ۋە دىن ئەھلىگە يەتكەن مۇسەبەتنى چوڭ بىلمەيدىغان ئەمما پەقەت ئۆزلىرى ياخشى كۆرگەن نەرسىسى ئۈچۈنلا يىغلايدىغان ئاياللارغا قەتئىي ئوخشىمايدۇ. ئى ھەمشىرەم! ئەگەر جەننەتكە كىرىشنى خالىسىڭىز شۇ سالھە ئاياللارغا قوشۇلۇڭ.

«البدایة والنہایة» ناملىق كىتابتا مۇنداق رىۋايەت قىلىنغان: سەئىد ئىبنى ئەبۇ ۋەققاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: «پەيغەمبەر ﷺ بەنى دىنار قەبىلىسىدىن بولغان بىر ئايالنىڭ يېنىدىن ئۆتتى، ئۇ ئايالنىڭ ئىرى، دادىسى ۋە قېرىندىشى ئۇھۇد ئۇرۇشىدا ئۆلتۈرۈلگەن ئىدى. كىشىلەر ئۇنىڭغا ئۇلارنىڭ ئۆلتۈرۈلگەنلىكى خەۋىرىنى يەتكۈزگەندى، ئۇ ئايال: <پەيغەمبەر ﷺ چۇ؟> دەپ سورىدى. ئۇلار: <ئەلھەمدۇلىللاھ، ئۇ سەن ئۈمىد قىلغاندەكلا ياخشى> دېگەندى، ئۇ ئايال: <مېنى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا ئاپىرىڭلار، ئۇنى بىر كۆرەي> دېدى. كىشىلەر ئۇنى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا ئېلىپ باردى. ئۇ ئايال رەسۇلۇللاھ ﷺ نى كۆرۈپ: <سەن سالامەت بولساڭلا ھەرقانداق مۇسەبەت بىز ئۈچۈن كىچىك ۋە ئاز ھېسابلىنىدۇ> دېدى. ②

① «التارىخ الإسلامى» 2- توم 246- بەت.

② «البدایة والنہایة» 4- توم 47- بەت.

ئى ھەمشىرەم! ئەگەر خالىسىڭىز سىزگە ئاللاھ يولىدا يەتكەن ئەزىيەتلەرگە سەۋر قىلغان ۋە ئاللاھ تىن ئەجىر ئۈمىد قىلغان يەنە بىر نەمۇنە ئايالنى سۆزلەپ بېرىمىز ۋە سىزنىڭ بۇ ئۈلگىلەرگە ئەگىشىشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمىز. بۇ بۈيۈك نەمۇنە بولسا سىلە ئىبنى ئەشىھەمنىڭ ئايالى، بەسىرەلىك، ئىبادەتگۈي، كاتتا ئالىم ئايال مۇئازە بىنتى ئابدۇللاھ ئۈمۇ سەھباھتۇر. ئۇنىڭ ئېرى ۋە ئوغلى جەئدە شەھىد بولۇپ كەتكەن چاغدا ئاياللار ئۇنىڭ قېشىغا كەلگەندى، ئۇ ئاياللارغا: «ئەگەر سىلەر تەبىرىكلەش ئۈچۈن كەلگەن بولساڭلار مەرھەمەت، ئۇنداق بولمىسا قايتىپ كېتىڭلار!» دېدى ۋە: «ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، مەن مۇشۇ سەۋەبلىك رەببىمگە يېقىنلىشىشنى شۇنداقلا ئاللاھ تائالانىڭ مېنى يولدىشىم ۋە ئوغلۇم بىلەن جەننەتتە جەم قىلىشىنىلا ئۈمىد قىلىمەن» دېدى.^①

ئى ھەمشىرەم! تۆۋەندىكىسى ئاللاھ تائالا ئۇنى ئاياللار ئىچىدىن ھۆرمەتلىك قىلغان، كۆپ ئەۋلاد بەرگەن ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىنى ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلدۇرۇش بىلەن مېھرىبانلىق كۆرسەتكەن ئالاھىدە بىر ئايال ئەفرائى بىنتى ئوبەيد ئىبنى سۇئەبە رەزىيەللاھۇ ئەنھادۇر. ئىبنى ھەجەرنىڭ «الإصابة» ناملىق كىتابىدا ئۇ توغرىسىدا مۇنداق رىۋايەت قىلىنغان: مۇئاز ۋە مۇئەۋۋىز ئىككىسى شەھىد قىلىنغاندا، ئۇلارنىڭ ئانىسى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ: «بۇلار ئەۋۋ قىلىنغان ئىبنى ھارىسنىڭ ئەڭ ئاخىرقى بالىلىرىمۇ؟» دەپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر ﷺ: «ياق» دېدى. ئەفرائى رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ باشقىلاردىن

① ئىمام زەھەبىنىڭ «سىر أعلام النبلاء» ناملىق كىتابى 4- توم 508- بەت.

پەرقلىنىپ تۇرىدىغان پەزىلىتى بار ئىدى. ئۇ ھارىستىن كېيىن بەكر ئىبنى لەيس بىلەن توي قىلىپ، ئىياس، ئاقىل، خالىد ۋە ئامىر قاتارلىق تۆت بالا تۇغدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى ۋە ئۇنىڭ ھارىستىن بولغان ئىلگىرىكى بالىلىرىنىڭ ھەممىسى بەدرگە قاتناشتى. دېمەك، بۇ ساھابە ئاياللىرىنىڭ يەتتە بالىسىنىڭ ھەممىسى پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بەدر جېڭىگە قاتناشقاندى. ①

ئەرەكلەرنىڭ ئانىسى بولغان ئى ھەمشىرەم! سىزنىڭ قانچە بالىڭىز بار؟ ئەفرا ئەزىيەللاھۇ ئەنھا ئۆز بالىلىرىنى اللە يولىغا تەقدىم قىلغانغا ئوخشاش، سىزمۇ ئۆز پەرزەنتلىرىڭىزدىن بىرەرنى بولسىمۇ تەقدىم قىلىپ باقتىڭىزمۇ؟ سىزنىڭ بىرەر غازاتقا بولسىمۇ قاتنىشىپ باققان ئوغلىڭىزدىن بىرەرسى بارمۇ؟ شۇنچە بالىلىرىڭىزدىن بىرەرسىنى بولسىمۇ دىن ئۈچۈن تەقدىم قىلماستىن اللە سۇبھانەھۇ ۋە تائالاغا ئۇچرىشىشتىن ھايا قىلمايسىز؟! سىز بالىلىرىڭىزنى جىھادتىن توسۇشتا اللە تىن قورقمايسىز؟ سىز ئىلگىرىكى ئاياللاردىن تەربىيە ۋە ئىبرەت ئالىمىڭىزمۇ؟ ئى ھەمشىرەم! شۇ ئاياللار ئالغان ئەجىرنى ئېلىش ئۈچۈن ئۇلار تەقدىم قىلغان نەرسىنى سىزمۇ ھەم تەقدىم قىلىڭ!

تۆۋەندە بايان قىلىدىغىنىمىز يەنە بىر مەشھۇر ئايال. ئەگەر بىزنىڭ ئاياللىرىمىزمۇ شۇ ئايالدىكى بولالىغان بولسا، ھېچكىم جىھادتىن قالمىغان ۋە ئەرلەر جىھادقا توپ-توپ بولۇپ چىققان بولاتتى. بۇ ئايال خەنسا رەزىيەللاھۇ ئەنھادۇر. ئىبنى ھەجەرنىڭ

① «الإصابة» 8- توم 26- بەت.

«الإصابة» ناملىق كىتابىدا ئۇ ئايال ھەققىدە مۇنداق رىۋايەت قىلىنغان: خەنسا بىنتى ئەمر رەزىيەللاھۇ ئەنھا تۆت ئوغلى بىلەن قادىسىيە جېڭىگە قاتناشتى. ئۇ بالىلىرىنى جىھادقا قىزىقتۇرۇپ ۋە قاچماسلىققا ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق نەسىھەت قىلغان: «سىلەر ئاللاھقا ئىتائەت قىلىپ مۇسۇلمان بولدۇڭلار ۋە ئاللاھنىڭ تاللىشىغا ئېرىشىپ ھىجرەت قىلىدىڭلار. سىلەر بىر ئاتا ۋە بىر ئانىدىن بولغان قېرىنداشسىلەر. مەن ئاتاڭلارنىڭ يۈزىنى تۆكىدىغان، تاغلىرىڭلارنى رەسۋا قىلىدىغان ئىشلارنى قىلىپ باقمىدىم». ئاندىن يەنە مۇنداق دېدى: «سىلەر ئەلۋەتتە كاپىرلار بىلەن بولغان جەڭدىكى ئاللاھ تائالانىڭ سىلەرگە تەييارلاپ قويغان كاتتا ساۋابىنى بىلىسىلەر. بىلىڭلاركى، مەڭگۈلۈك ھايات بولغان جەننەت ئاز ۋاقىتتىن كېيىن يوق بولۇپ كېتىدىغان بۇ دۇنيادىن ياخشىدۇر. ئىنشائاللاھ ئەتە ئەتىگەن ئورنۇڭلاردىن سالامەت تۇرساڭلار، دۈشمىنىڭلارغا قارشى خۇددى ئاخىرەتتىكى ئۆز ئورنۇڭلارنى كۆرۈۋاتقانداك جەڭ قىلىڭلار. ئاللاھنىڭ دۈشمەنلىرىگە قارشى غەلبە قىلغۇچىلاردىن بولۇپ ئاللاھ بىلەن بىرگە جەڭ قىلىڭلار. قاچانكى جەڭنىڭ قاتتىق قىزىغانلىقىنى، ئۇ جەڭنىڭ باشلىنىشى بىلەن جەڭ مەيدانىنىڭ زىلزىلىگە كەلگەنلىكىنى ۋە جەڭ قىزىپ قوشۇننىڭ ئالدى-كەينىدە ئوتلارنىڭ يالقۇنجاۋاتقانلىقىنى كۆرسەڭلار، سىلەر ئۇ جەڭنىڭ ئەڭ قىزىغان يېرىگە بېرىڭلار ۋە جەڭ كەسكىنلەشكەندە دۈشمەننىڭ كاتتىۋاشلىرى بىلەن تۇتۇشىڭلار. ئەگەر ھايات قالساڭلار غەنىمەت بىلەن، ئۆلتۈرۈلسەڭلار مەڭگۈلۈك جەننەتتىكى ئورنۇڭلار ۋە شەرىپىڭلار بىلەن غەلبە قىلىڭلار». ئۇلار ئانىسىنىڭ

نەسەھەتلىرىنى ئاڭلاپ جەڭگە چىقىشتى. ئەتىسى تاڭ يورۇغاندىن كېيىن ئۆزلىرىنىڭ مەركەزلىرىگە ئالدىراپ كېلىشتى ۋە جەڭ باشلانغاندا ئۇلار تاكى شەھىد بولغانغا قەدەر كەينى - كەينىدىن جەڭ قىلدى. ئۇلار شەھىد قىلىنىشتىن ئىلگىرى تۆۋەندىكى قىسقىغىنە مىسىرلارنى قالدۇرۇپ كەتكەنىدى.

بىرىنچى ئوغلى:

جەڭگاھلارغا چاقىرىغان جان ئانىمىز كۆيۈمچان،
نەسەھەتنى بەك ئوچۇق، ئالدىراڭلار ھەرقاچان.

قاراڭلارچۇ دۈشمەنگە جەزم قىلغىچ خارقىققا،
شۇنچە قاتتىق چىقىراپ، ئىتلار كەبى ھاۋشىغان.

كۈتۈپ تۇرغان سىلەرنى ياخشى ھايات، ئەزىزلىك،
ياكى ئىززەتلىك ئۆلۈم غەنىمەتلەر قالدۇرغان.

دېگىنىچە دۈشمەنگە ھۇجۇم قىلىپ تاكى شەھىد بولغانغا قەدەر
جەڭ قىلدى.

ئاندىن ئىككىنچى ئوغلى ئالغا ئىلگىرىلەپ:

ئىككى دۇنيا پايدىلىق توغرا ئىشقا بۇيرۇغان،
ئىرادىلىك، چىدامچان، ئاقىل، ئەزىز ئانىجان.

ئاتلانماققا جەڭگاھقا قىلدى پەندۇ - نەسەھەت،
كەلگىنىدە غەلبىلەر بولمامسىلەر بىئارمان.

ياكى مىراس قىلغىنى شۇ ئۆلۈمنىڭ سىلەرگە،
گۈزەل ھايات فىردەۋس ئەبەدىلىكتۇر ھامان.

دېدى - دە، ئۇمۇ تاكى شەھىد بولغانغا قەدەر جەڭ قىلدى.

ئاندىن ئۈچىنچى ئوغلى ئالغا ئىلگىرىلەپ:

قىلماسلىققا ئاسىيلىق ئانمىزنىڭ سۆزىگە،
رەببىمىزگە يۈرەكتىن بەردۇق ۋەدە - قەسەمىياد.

جەڭگاھلارغا بۇيرۇدى ياخشى كۆرۈپ بىزلەرنى،
ئاتلىنىڭلار مەيدانغا شۇڭا سېلىپ ئۇچقۇر ئات.

ھەيۋەڭلاردىن كەينىگە قاچسۇن بولۇپ شەرمەندە
ھەتتا كىسرا قوشۇنى چېكىپ نالە ھەم پەرياد.

دېدى - دە، ئۇمۇ تاكى شەھىد بولغانغا قەدەر جەڭ قىلدى.
ئاندىن تۆتىنچى ئوغلىمۇ ھۇجۇمغا ئۆتۈپ:

قايتۇرمىسام دۈشمەنگە جاۋابىمنى قەھرىدىن،
قانداق بولاي خەنسانىڭ، ئەخرەملەرنىڭ نەسلىدىن.

ئاتلىنىيلى غەلبىگە - غەنىمەتكە ھاياتتا،
ئۇچرىشايلى ۋە ياكى توغرا يولدا ماماتقا.

دېدى - دە، ئۇمۇ تاكى شەھىد بولغانغا قەدەر جەڭ قىلدى. **الله**
ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆز رەھىمىتىگە ئالسۇن.

خەنسا رەزىيەللاھۇ ئەنھاغا بالىلىرىنىڭ شەھىد بولغانلىق
خەۋىرى يەتكەندە، ئۇ: «مېنى ئۇلارنىڭ شاھادىتى بىلەن
شەرەپلەندۈرگەن **الله** قا ھەمدىلەر بولسۇن! **الله** تىن مېنى ۋە
بالىلىرىمنى ئۆزىنىڭ رەھىمەت ماكانى بولغان (جەننەتلەردە) جەم
قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن» دېدى. كېيىن ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ
ئۇنىڭغا تۆت بالىسىنىڭ نېسىۋىسىنى ئەۋەتتى، ئۇلارنىڭ ھەربىرى
ئۈچۈن 200 دەرھەم تەقسىم بولغانىدى.

ئى مۇسلىمە ھەمىشەرم! مانا بۇ سىزگە ئىلگىرىكىلەرنىڭ ئاياللىرىنىڭ ھاياتىدىن ئوچۇق بىر كۆرۈنۈش. بىز يۇقىرىدا سىزگە پەقەت ئۇلارنىڭ جىھادىنىلا سۆزلىدۇق. ئۇلارغا ئوخشاش ئاياللار يەنە كۆپ بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى سۆزلىسەك سۆزىمىز بەك ئۇزىراپ كېتىدۇ. بىزنىڭ سىزگە ئۇلارنىڭ تارىخىنىڭ پەقەت بىر تەرىپىنىلا بايان قىلغانلىقىمىز بىلىنىپ تۇرۇپتۇ. ئەگەر بىز يەنە ئۇلارنىڭ ئىبادەتلىرىنى، الله تائالاغا بولغان تەقۋالىقىنى، ئىلىمىنى، سادىقلىقىنى ۋە باشقا ئەمەللىرىنى سۆزلىسەك قانداق بولۇپ كېتەر- ھە؟! ئەگەر ئۇنداق قىلساق مەقسىتىمىز بەك ئۇزىراپ كېتىشى مۇمكىن ئەمما بىزنىڭ بۇ يەردە سۆزلىگەنلىرىمىزمۇ الله خالىسا كۇپايە قىلىدۇ دەپ ئويلايمىز.

بىزنىڭ ئەسىرىمىزدىكى ئاياللاردىن مۇجاھىدە ئاياللارغا نەمۇنىلەر

ئى ھەمشىرەم، بەلكىم سىز ئەنە شۇنداق قىسسىلەرنى ئاڭلىغىنىڭىزدا: «بۇ بىر خىيالىي ھېس-تۇيغۇ ۋە ئىلگىرىكىلەرنىڭ چۆچەكلىرى» دەپ ئويلاپ قېلىشىڭىز مۇمكىن ئەمما بۈگۈنكى ئاياللارنىڭ ئارىسىدىمۇ ئىلگىرىكى ئاياللارغا ئوخشاش نادىر ئاياللارنىڭ بارلىقىنى بىلگەن ۋاقتىڭىزدا، ئىلگىرىكى ئاياللار ھەققىدە ئېيتىلغان سۆزلىرىمىزگە ئىشىنىسىز.

بىزنىڭ ئەسىرىمىزدىكى ئاياللارنىڭ ئىچىدىن ئۆزىنى ئىلاھ ئۈچۈن پىدا قىلغان ۋە تەقدىم قىلغان، ئۆز زامانىسىدىكى ئاياللارنىڭ ئالىيسى، ئىنشائاللاھ شەھىدلىك مەرتىۋىسىگە يەتكەن ھەۋۋا بەرايىفتۇر. ئۇنىڭ زېمىنىنى دۈشمەنلەر بېسىۋېلىپ خەلقنى خارلاۋاتقان شۇ ۋاقىتلاردا ئۇ تېخى ياشلىق باھارى ئۇرغۇپ تۇرغان بىر قىز بولۇپ، دۈشمەنلەرنىڭ بۇ زۇلۇملىرىنى كۆرۈپ كۆڭلى قاتتىق ئازابلىنىدۇ ۋە بېسىپ كەلگەن شۇ دۈشمەنلەرنى چېكىندۈرۈش ئۈچۈن جىھاد قىلىۋاتقان مۇجاھىدلارغا قولدىن كېلىشچە ياردەم قىلىشقا باشلايدۇ. كېيىنچە ئۇ دۈشمەنلەرنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن ئۇلار كۆپ يىغىلىشقان ئورۇنغا بېرىپ ئۆزىنى قوشۇپ پارتلىتىشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ، پەقەت شۇ ئەمەلىيەتنى قىلىشنى ئارزۇ قىلىدىغانلىقىنى ئۆز-ئۆزىگە ئېيتىپ، تەييارلىق قىلىش ۋە شۇ ئەمەلىيەتلەردىن ئۆز نېسىۋىسىنى ئېلىش ئۈچۈن ئىزدىنىدۇ. شۇ چاغدا ئۇنىڭ تاغىسىنىڭ ئوغلى ئەرەبىي بەرايىق (رەھىمەھۇللاھ) شۇ

ئىشلارغا مەسئۇل قوماندانلاردىن بىرى بولۇپ، ئۇنىڭ ئارزۇسىنىڭ ئەمەلگە ئېشىشىغا ياردەم بېرەلەيتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ دۈشمەن سېپىگە قاتتىق زەربە بېرىدىغان پىدائىيلىق ئەمەلىيىتىنى تەييارلاپ بېرىشنى تاغىسىنىڭ ئوغلىدىن تەلەپ قىلدى. ئۇ ئايالنىڭ كۈچلۈك تەلەپ قىلىشى بىلەن تاغىسىنىڭ ئوغلى لىق پارتلاتقۇچى ماددا بېسىلغان چوڭ ماشىنىدىن بىرنى تەييارلاپ بەردى ۋە ئۇنىڭغا ئەمەلىيەتنى قانداق قىلىشنى ئۈگەتتى. ئۇ ئۆز رەببى بىلەن ئۇچرىشىش ۋاقتى يېقىنلاشقاندا ناماز ئوقۇدى، قۇرئان تىلاۋەت قىلدى ۋە ئەرلەرنىڭ ھىممىتىمۇ ئاجىز كېلىدىغان بىر كۆرۈنۈشتە ئاتا-ئانىسى ۋە يېقىنلىرى بىلەن خوشلاشتى. ئاندىن ماشىنىغا چىقىپ دۈشمەن مەركەزلىرىدىن بىرىگە كىرىپ كەتتى - دە، كۆزنى يۇمۇپ - ئاچقۇچىلىك ۋاقتىدا ئۇ يەرنى خارابىيلىققا ئايلاندۇردى ۋە ئۆز رەببىگە شەھىد بولغان ھالدا ئۇچراشتى. بىز ئۇنى شۇنداق ئويلايمىز، اللە قا ھېچكىمنى پاكلىمايمىز.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە دىن نۇسرىتى ئۈچۈن كۈرەش قىلغان ۋە ئۆزىنى دىن نۇسرىتىگە ئاتىغان يەنە بىر نەمۇنە ئايال مەككىلىك ئۈمۈم ئۆمەردۇر.

ئۈمۈم ئۆمەرگەرچە ياشىنىپ قالغان ئاجىزە بىر ئايال بولسىمۇ، ئۆز قول ئىلىكىدىكى نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى چىقىم قىلىپ ئافغان جىھادىغا ياردەم بېرىشكە اللە قا ۋەدە قىلغان، ئۆز ئوغلىنى ئافغانىستانغا جىھادقا ئەۋەتكەن، مەككىدە ئاياللارنى جىھادقا ۋە جىھادقا ياردەم بېرىشكە دەۋەت قىلىپ قىزىقتۇرغان ئىدى. ئۇ ئۆز ئۆيىدە ئەتكەن تاماقلارنى ئافغانىستاندا جىھاد قىلىۋاتقان

مۇجاھىدىلارغا ئەۋەتەتتى. بىر كۈنى ئۇ ئافغانىستانغا بېرىپ، مۇجاھىدىلارنىڭ ئاياللىرى بىلەن كۆرۈشۈشنى ۋە ئۇلارغا ياردەم قىلىشنى نىيەت قىلدى. ئاندىن ئۇ كېلىپ مۇجاھىدىلارنىڭ گۇرۇپپىلىرىدىن بىرەرسىگە كىرىشنى تەلەپ قىلىپ چىڭ تۇرۇۋالدى. مۇجاھىدىلار ئۇنىڭغا خەتەر يېتىپ قالماسلىقى ئۈچۈن ئۇنى توسۇپ قالماقچى بولغان بولسىمۇ پايدىسى بولمىدى. ئاندىن ئۇ ئۆزىنىڭ قورالى بىلەن دۈشمەنلەرگە قارشى ئوق ئاتىدىغانغا قەسەم قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ يەردىكى قېرىنداشلارمۇ ئۇنىڭ قەسىمىگە ئىجابەت قىلدى. ئاندىن ئۇ دۈشمەننى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈش، ئۆز ئارزۇسىنى ئىشقا ئاشۇرۇش، قىلغان قەسىمنى ئورۇنلاش ۋە اللە يولىدا دۈشمەنلەرگە ئوق ئېتىش ئۈچۈن ئوغلى بىلەن ماشىنىغا چىقىپ شۇ يەردىكى بىر گۇرۇپپىغا كىردى، شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ ئارزۇسىمۇ ئەمەلگە ئاشتى. ئۇ شۇ چاغدا دۈشمەنلەرگە راکېتا (سارۇخ) ئاتىدىغان ئورۇندا تۇرۇپ بىر قانچە پاي راکېتا ئوقى ئاتتى، ئۇ ھەتتا دۈشمەن ئۇنىڭغا راکېتا ئوقى بىلەن رەددىيە قايتۇرمىغۇچىلىك ئۇ يەردىن قايتمىغانىدى. دۈشمەنلەر ئۇنىڭغا رەددىيە قايتۇرغاندىن كېيىن، ئۆز ئوقىنىڭ نىشانغا تەگكەنلىكىنى بىلىپ، ئاندىن كۆڭلى ئارام تاپتى ۋە قەلبىدىكى سىقىلىشلار يوقالدى ھەمدە ئىنشائاللاھ اللە نىڭ ئەجىرىگە ئېرىشتى.

ئۈلگىلىك ئاياللىرىمىزنىڭ قاتارىدىن يەنە: ئەسما ۋە ئۈممۇ سەئىدكە ئوخشايدىغان ئايال — ئۈممۇ سۇراقە. ئۇ ئۆز ئوغلىنى ئافغان جىھادىغا ئەۋەتكەن ئىدى. ئوغلى ئۆلتۈرۈلگەن چاغدا ئۇ يەردىكى كىشىلەر: «ئوغلىنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئۇنىڭغا قانداق يەتكۈزسەك

بولار» دېيىشتى. لېكىن شەيخ ئابدۇللاھ ئەززام (رەھىمەھۇللاھ) ئۇنىڭغا تېلېفون قىلىپ ئوغلىنىڭ شەھىد بولغانلىقى خەۋىرىنى يەتكۈزگەندە، ئۇ بۇ مۇسبەتنى ئۈنچىلىك ئېغىر ھېسابلىمىدى. شەيخ ئابدۇللاھ ئەززام ئۇنىڭغا سەۋر قىلىش ھەققىدە بەزى سۆزلەرنى قىلىش جەريانىدا ئۇ ئايالغا بۇ سۆزلەرنى ئېيتىشنىڭ ھاجىتى يوقلۇقىنى بىلدى چۈنكى ئۇ ئايال شەيخكە بىزنىڭ ئىلگىرىكى تارىخىمىزدىكى ئاياللار ئېيتقان سۆزلەرنى قىلىپ: «سۇراقىنىڭ ئاللى يولىدا ئۆلتۈرۈلگەنلىكىگە ئاللى قا ھەمدىلەر بولسۇن، ئاللى خالىسا ھەپتىدىن كېيىن ئۇنىڭ قېرىندىشىنى ھەم ئۇنىڭ ئورنىدا سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا ئەۋەتمەن» دېدى.

بىزنىڭ پىداكار ئاياللىرىمىزنىڭ ئىچىدە سەفىيە بىنتى ئابدۇلمۇتەللىبىكە ئوخشاش ئۆزىنىڭ ئوغلىنى جىھادقا ئۆز قولى بىلەن يوللايدىغان ئاياللار ھەم بار. ئۇ بولسىمۇ يېزىشنى ۋە ئوقۇشنىمۇ بىلمەيدىغان ساۋاتسىز ئايال ئۈممۇ غەزىنەفەردۇر. ئۇ بىر كۈنى بىر سورۇندا ئولتۇرغانىدى، ئۇ يەردە بىر ئايال جىھاد ۋە شاھادەتنىڭ پەزىلەتلىرى، شەھىدىنىڭ ئۆز ئاتا-ئانىسىنىڭ جەننەتكە كىرىشى ئۈچۈن شاپائەت قىلىدىغانلىقى ھەققىدىكى خىسەلەتلىرىنى سۆزلىدى. ئۈممۇ غەزىنەفەر بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ قەلبىگە پۈكتى ۋە مەھكەم ئېسىدە ساقلىدى. ئاندىن ئۇ ئۆيىگە قايتىپ كېلىپ چوڭ ئوغلى غەزىنەفەرنى چاقىرىپ، ئۇنىڭغا ئافغانىستانغا بېرىپ جىھاد قىلىشنى، ئەگەر ئاللى ئۇنىڭغا شەھىدلىكنى نېسىپ قىلسا قىيامەتتە ئۆزىگە شاپائەت قىلىشنى ئېيتقاندى، ئوغلى رەت قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ قامچىدىن بىرنى تېپىپ كېلىپ يىغلاپ تۇرۇپ:

«جىھادقا بار! قىيامەت كۈنى ماڭا كىم شاپائەت قىلىدۇ؟!» دەپ ئوغلنى قاتتىق ئۇرۇشقا باشلىدى. شۇنىڭ بىلەن غەزەنفەر: «مەيلى سىز دېگەندەك قىلاي» دېدى.

ئاندىن غەزەنفەر مۇنداق دەيدۇ: «مەن مېڭىشقا تەييار بولۇپ، ئاندىن ئانامغا يولغا چىقماقچى بولغانلىقىمنى خەۋەر قىلىپ قويماي دەپ يېنىغا كەلسەم ئانام مەندىن: <ئۇ يەردە قانچىلىك تۇرسەن؟!> دەپ سورىدى. مەن: <تۆت ئايدىن ئالتە ئايغىچە> دېسەم، ئانام يۈرۈمگە تۈكۈرۈپ تۇرۇپ: <سەن ئاللاھقا ئۆزەڭنى پەقەت ئالتە ئايلا ساتماقچىمۇ؟! ماڭ بارغىن! تاكى ئاللاھ تائالا ساڭا ئىككى ياخشىلىقنىڭ بىرىنى نېسىپ قىلغۇچىلىك شۇ يەردە تۇرغىن> دېدى».

ئى ھۆرمەتلىك ھەمىشەرم! بىزنىڭ بۇ ھازىرقى دەۋرىمىزدە مۆجىزە ھېسابلايدىغان ئىشلارنى شۇ ئاياللارنىڭ قانداق قىلغانلىقىغا قاراڭ. ئەگەر زامانىمىزدىكى مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ ھەممىسى ئەنە شۇ ئاياللاردەك بولغان بولسا، دۈشمەنلەر بىزنىڭ شەھەرلىرىمىزگە، ئاياللىرىمىزغا ۋە بىزگە ھۆكۈمران بولالامتى؟ شۈبھىسىزكى، بۇنىڭ جاۋابى پەقەت «ئەلۋەتتە ياق». ئۇنداق بولسا بىز شۇ تارىخ بەتلەرىدە نامى قالغان، ئۇلار بىلەن پەخىرلىنىپ بېشىمىزنى تىك تۇتىدىغان ئاياللارنىڭ قاتارىدىن بولۇش ئۈچۈن بۇ كارۋانغا قوشۇلمايمىز؟!

ھۆرمەتلىك ھەمىشەلىرىمىزدىن كۈتىدىغان ئۈمىدىمىزنىڭ قىسقىغىنە خۇلاسسىسى

ئى ھۆرمەتلىك ھەمىشەرىم! بىز سىزگە سۇنماقچى بولغان رىسالىمىزنىڭ خاتىمىسىگە كېلىپ قالدۇق. سۆزىمىزنى تۈگىتىشتىن بۇرۇن سىزدىن كۈتىدىغان ئۈمىدىمىزنى چىرايلىق رەۋىشتە ئېيتىشنى ئويلىدۇق.

يۇقىرىدا بىز سىزگە ئىسلامنىڭ نۇسرەت قازىنىشىدا ئاياللارنىڭ جىھادىتىكى رولىنىڭ تولىمۇ مۇھىم ئىكەنلىكىنى ئېنىق ئىپادىلەپ بېرىدىغان ئىلگىرىكى ۋە ھازىرقى زاماندىكى ئاياللارنىڭ كۆرۈنۈشلەرنى يېتەرلىك دەرىجىدە سۆزلەپ بەردۇق. ئاياللارنىڭ جەڭ مەيدانىغا ھازىر بولۇشىدا تولۇق يۈگىنىش جەھەتتىن قىيىنچىلىق بولغانلىقى ۋە پىتىنىگە سەۋەب بولغانلىقى ئۈچۈن، بىز سىزدىن جەڭ مەيدانىغا (بىۋاسىتە) كىرىشىڭىزنى تەلەپ قىلمايمىز بەلكى سىزدىن جىھاد ۋە جىھادقا تەييارلىق قىلىشقا قىزىقتۇرۇش، شۇ يولدا كەلگەن ئەزىيەتلەرگە سەۋر قىلىش ۋە ئىسلامنىڭ غەلبىسى ئۈچۈن ھەرقانداق بىر ياخشى ئەمەلگە شېرىك بولۇشقا ئىشتىياق باغلاشتا ئىلگىرىكى ئاياللارغا ئەگىشىشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمىز.

ئەگەر سىز دىنىڭىزنىڭ ئەڭ تۆۋەن چەككە چۈشۈپ قېلىشىغا ھەمدە سىز ۋە ئۈمىتىڭىزنىڭ خار-زەبۇن بولۇشىغا رازى بولسىڭىز، اللە نىڭ ئالدىدا سىز ھەققىدە ھېچنەرسىگە ئىگە بولالمايمىز. بىز پەقەت سىزنى اللە نىڭ غەزىپىدىن ئاگاھلاندۇرىمىز ھەمدە

ئېيتىمىزكى، اللە تىن قورقۇڭ، ئەرلەرنى جىھادتىن توسماڭ! ئەرلەر جىھادقا ماڭغاندا سىزنىڭ سۈكۈت قىلىپ جىم تۇرۇشىڭىز ۋە اللە ئۇنى بويرۇغان ئىشقا رازى بولۇشىڭىز — سىزگە بولغان ئەڭ تۆۋەن تەلەپتۇر.

بىلىپ قويۇڭكى، سىزنىڭ بالىڭىز، ياكى يولدىشىڭىز، ياكى قېرىنداشلىرىڭىز ۋە ياكى ئۇلاردىن باشقىلارنى جىھادتىن توسۇشىڭىز بولسا اللە نىڭ يولىدىن توسقانلىقنىڭ بىر تۈرى بولۇپ، اللە تائالا بۇنىڭغا قەتئىي رازى بولمايدۇ. ئەگەر ئۇلار جىھادقا چىقىپ كەتسە سىزنىڭ ھاياتىڭىزغا خەۋپ يەتمەيدىغانلا بولسا شەرىئەتتە ئۇلارنى توسۇش ھوقۇقىڭىز يوق. بەلكىم بۇنداق دېسەم سۆزۈمدىن ئەجەبلىنىشىڭىز ۋە: «ئانىنىڭ بۇنداق قىلىشقا قانداقمۇ ھەققى بولمىسۇن؟ ۋە ھالەنكى بۇخارى ۋە باشقا ھەدىس كىتابلىرىدا ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا بىر كىشى كېلىپ جىھادقا چىقىشقا ئىجازەت سورىغان چاغدا پەيغەمبەر ﷺ: <ئاتا-ئاناڭ ھاياتمۇ؟> دەپ سورىغان. ئۇ: <ھەئە> دېگەندە، پەيغەمبەر ﷺ: <ئۇ ئىككىسى ھەققىدە جىھاد قىلغىن> دېگەن تۇرسا؟» دېيىشىڭىز مۇمكىن.

سىزگە جاۋاب بېرىپ ئېيتىمىزكى، مۇشۇنىڭغا ئوخشاش مەنلەردە كەلگەن ھەدىسلەرنى بىزمۇ بىلىمىز لېكىن ئۇنىڭغا قارىمۇقارشى كېلىدىغان ھەدىسلەرمۇ ھەم بار. ئەلۋەتتە ئۇ ھەدىسلەرنىڭ ئىككىلىسىگە ئەمەل قىلىش ۋاجىب ئەمما ئەمەل قىلىش ئىبنى ھەجەر مۇشۇ ھەدىسنىڭ شەرھىسىدە ئېيتقان بويىچە بولىدۇ. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «ئەبۇ داۋۇد رىۋايەت قىلغان، ئىبنى

ھىببان <سەھھ> دېگەن ھەدىستە، پەيغەمبەر ﷺ ئەبۇ سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا: <قايتىپ ئۇ ئىككىسىدىن ئىجازەت سورىغىن، ئەگەر ئىجازەت بەرسە جىھاد قىلغىن، ئىجازەت بەرمىسە ئۇ ئىككىسىگە ياخشىلىق قىلغىن> دېگەن، بۇ ھەدىس ئىلگىرىكى ھەدىستىن تەپسىلىيىراق». كۆپچىلىك ئالىملار مۇنداق دېگەن: «ئاتا-ئانا ياكى ئۇ ئىككىسىدىن بىرى مۇسۇلمان بولۇپ، (پەرز كۇپايە بولغان) جىھادتىن توسسا، جىھادقا چىقىش دۇرۇس بولمايدۇ چۈنكى ئۇ ئىككىسىگە ياخشىلىق قىلىش پەرز ئەين، جىھادقا چىقىش بولسا پەرز كۇپايدۇر ئەمما پەرز ئەين بولغان جىھادتا ئىجازەت سورالمايدۇ». ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنغان مۇنۇ ھەدىس يۇقىرىقى سۆزىمىزگە دەلىلدۇر: بىر كىشى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ ئەمەللەرنىڭ ئەڭ ئەۋزىلىنى سورىغاندى، پەيغەمبەر ﷺ:

— ناماز، — دېدى. ئۇ كىشى:

— ئاندىن كېيىنچۇ؟ — دەپ سورىغاندى، پەيغەمبەر ﷺ:

— جىھاد، — دېدى. ئۇ كىشى:

— ئەگەر مېنىڭ ئاتا-ئانام بولسىچۇ؟ — دەپ سورىغاندى،

پەيغەمبەر ﷺ:

— ئۇ ئىككىسىگە ياخشىلىق قىلىشىڭغا بۇيرۇيمەن، — دېدى.

ئۇ:

— سېنى ھەق بىلەن پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتكەن اللە بىلەن

قەسەمكى، مەن ئۇ ئىككىسىنى قالدۇرۇپ قويۇپ جىھاد قىلمەن،

— دېگەندى، پەيغەمبەر ﷺ:

— مەيلى ئۆزۈڭ قارا، — دېدى. ^①

مانا بۇ ھەدىس — جىھاد پەرز ئەين بولغاندا يۇقىرىقى ئىككى ھەدىسنىڭ ئوتتۇرىنى باغلاش ئۈچۈن ئىشلىتىلدى. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئى ئانا! بىزنىڭ بۇ ئەسىرىمىزدە جىھاد پەرز ئەين بولۇپ كەتتى شۇڭلاشقا ئاللاھقا ئاسىي بولۇپ سىزگە ئىتائەت قىلىنمايدۇ.

ئىمام قۇرتۇبى ئۆز تەپسىرىدە مۇنداق دەيدۇ: «دۈشمەنلەر مۇسۇلمانلار زېمىنىدىن مەلۇم بىر رايوننى ئىگىلىۋالسا ياكى مەلۇم بىر مەھەللىگە تاجاۋۇز قىلىپ كىرسە، شۇ شەھەر ياكى رايوندىكى ئېغىر-يېنىك، قېرى-ياش بارلىق مۇسۇلمانلارغا تاقىتى يەتكەن مىقداردا جىھادقا چىقىشى پەرز بولىدۇ. ئاتا-ئانىسى بولسۇن ياكى بولمىسۇن ئىجازەت سوراش كەتمەيدۇ. (سان ۋە تەييارلىقى) ئاز بولسۇن ياكى كۆپ بولسۇن چىقىشقا قادىر بولالغان ھەرقانداق ئادەم جىھادتىن قېلىپ قالماسلىقى كېرەك.

ئەگەر شۇ شەھەر (ياكى رايون) خەلقى ئۆزلىرىنىڭ دۈشمەنلىرىگە قارشى تۇرۇشتىن ئاجىز كەلسە، تاكى ئۇلار دۈشمەنلىرىگە قارشى تۇرالغۇدەك قۇۋۋەتكە ئىگە بولغۇچىلىك ئۇلارغا قوشنا بولغان شەھەر ئەھلىنىڭ ياردەمگە چىقىشى زۆرۈر بولغان مىقداردا ۋاجىب بولىدۇ. شۇنىڭدەك، ئۇلارنىڭ دۈشمەنلىرىگە قارشى تۇرۇشتا ئاجىز كەلگەنلىكىنى بىلگەن ۋە ئۇلارغا ياردەم بېرىش ئىمكانىيىتى بولغان ھەربىر كىشىگە ئۇلارنىڭ قېشىغا ياردەمگە بېرىشى ۋاجىب بولىدۇ. تاكى دۈشمەنلەر بېسىۋالغان شەھەر (ياكى رايون) خەلقى دۈشمەننى چېكىندۈرۈپ، شەھەر (ياكى رايون)غا ئىگە بولۇپ، پەرز ئەينلىكى

^① ئىبنى ھىببان رىۋايىتى، شۇئەيب ئەرنەئۇۋت «ھەسەن» دېگەن.

كىشىلەردىن ساقىت بولغانغا قەدەر بارلىق مۇسۇلمانلار ئۇلارغا ياردەم قىلىشتا خۇددى بىر يەڭدىن چىققان قولغا ئوخشايدۇ»^①.

ئى ئانا! ماڭا جاۋاب بېرىڭ. پەلەستىننى كاپىرلار ئىشغال قىلىۋالدى ئەمما يېقىندىكىلەر بولسۇن ياكى يىراقتىكىلەر بولسۇن ئۇ دۈشمەنلەرنى چېكىندۈرۈشكە ھېچكىم قانداق بولالمىدى. مۇشۇنداق ئەھۋالدا جىھاد يەنە پەرز كۇپايە بولامدۇ؟! ئەندەلۇسنى ئەسىرلەردىن بېرى كاپىرلار ئىشغال قىلىۋالدى؛ شۇنىڭدەك، چېچىنىستان، كەشمىر، فىلىپپىن، بېرما، ئەرتىرىيا، (تۈركىستان) ۋە ئۇنىڭدىن باشقا مۇسۇلمانلارنىڭ نۇرغۇن شەھەرلىرىنى كاپىرلار بېسىۋالدى. كاپىرلار ئۇ يەرلەردە دىننىڭ ئالامەتلىرىنى يوقىتىپ، مۇسۇلمانلارنى خارلاشتى. مۇسۇلمانلارنى ئېچىنىشلىق ئازابلار قاتتىق بوزەك قىلىشتى. ئەمدى بىز بولساق سەلبىي قوشۇنلىرىنىڭ يېڭىدىن ئافغانىستانغا ھۇجۇم قىلىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈۋاتىمىز. سىزدىن سورايمەن ئى ئانا! مانا شۇنداق ئەھۋالدا ھەم جىھاد يەنە پەرز كۇپايە بولامدۇ؟! سىزگە ئىتائەت قىلىپ جىھادقا چىقماسلىق بولسا جىھادقا چىقىشتىن ئەۋزەل بولامدۇ؟! بىز «پەرز كۇپايە» دەۋىرىپ شۇ «كۇپايىلىق» نىڭ خارلىقىنى يەتكۈچە تېتىدۇق.

ئىبنى قۇدامە ئۆزىنىڭ «الكافي» ناملىق كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ: «پەرز ھەج ۋە ئۇنىڭدىن باشقا پەرز ئەمەللەردە ئاتا-ئانىغا ئىتائەت قىلىنمىغانغا ئوخشاش، جىھاد مۇ پەرز ئەينىگە ئايلانغاندا ئۇلاردىن

^① «تەسىر القىرطىي» 8 - توم 151 - بەت.

رۇخسەت سورالمايدۇ چۈنكى جىھادنى تەرك ئېتىش ئاللاھقا ئاسىيلىق قىلغانلىق بولۇپ، ئاللاھقا ئاسىي بولىدىغان ئىشلاردا مەخلۇققا ئىتائەت قىلىنمايدۇ. بۇ خۇددى ئۆزىنىڭ شەھىرىدە ئېلىشقا قادىر بولالمىغان ۋاجىب بولغان ئىلىمنى تەلەپ قىلىش ئۈچۈن باشقا شەھەرگە سەپەر قىلىشقا ئوخشايدۇ»^①.

ئىھەمىشەرەم! بىز بۇ ئورۇندا سىزگە ئۇزۇن سۆزلەپ ئولتۇرمىدۇق لېكىن بۇ يۈز بېرىۋاتقان مەسىلىلەرنىڭ بىر تەرىپى خالاس. ئاللاھ خالسا بىز سىزگە يەنە باشقا ئورۇنلاردا بۇ ھەقتە تېخىمۇ تەپسىلىي بايان قىلىمىز، ئاللاھ تىن شۇنىڭغا ياردەم بېرىشىنى ۋە مۇستەھكەم قىلىشىنى سورايمىز. لېكىن ئىھەمىشەرەم، بىز بۇ يەردە سىزگە قايتا تەكىررلاپ ۋە تەكىتلەپ شۇنى ئېيتىمىزكى، سىزنىڭ ئەرلەرنى جىھادتىن توسۇشىڭىز ھالال ئەمەس. ئەگەر ئۇلار جىھادقا چىقىپ كەتسە سىز ۋە بالىلىرىڭىزنىڭ ھاياتىغا خەۋپ يېتىدىغان ھالەتتە بولسا ئۇ مەيلى. ئەمما بىلىپ قويۇڭىكى، ئۇنىڭدىن باشقا ئىشلاردا ئۇلارنى جىھادقا چىقىشتىن توسۇشىڭىز بولسا ئاللاھ تائالانىڭ يولىدىن توسقانلىق بولۇپ، ئاللاھ سۇبھانەھۇ ۋە تائالانىڭ كاپىرلار ھەققىدە ئېيتقان: ﴿الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ﴾ «ئۇلار بۇ دۇنيانى ئاخىرەتتىن ئارتۇق كۆرىدۇ، (كىشىلەرنى) ئاللاھنىڭ يولىدىن (يەنى ئىسلام دىنىدىن) توسىدۇ، ئاللاھنىڭ يولىنىڭ ئەگرى بولۇشىنى تىلەيدۇ، ئۇلار (ھەقتىن) يىراق بولغان

^① «الكافي» 4 - توم 255 - بەت.

گۈمراھلىقتىدۇر»^① دېگەن ئايىتىدىن نېسىۋىدار بولۇپ قالسىز. **اللھ تىن قورقۇڭ!** ئۇ سىزنى دائىم كۆزىتىپ تۇرىدۇ. **اللھ نىڭ ئالدىدا تىك تۇرۇپ ھېساب بېرىدىغان شۇ قىيىن كۈندىن قورقۇڭ.** ئازغىنە ۋاقىتتىن كېيىن **اللھ تائالا سىزدىن: «مېنىڭ ھەق يولۇمدىن باشقىلارنى نېمىشقا توستۇڭ؟»** دەپ سورىسا، سىز نېمە بىلەن ۋە نېمە دەپ جاۋاب بېرىسىز؟ ياكى سىز: «دۇنيا ماڭا سەندىن سۆيۈملۈك ئىدى» دەپ جاۋاب بەرمەكچىمۇ؟ ياكى: «ئوغلۇم ۋە ئېرىم مەن ئۈچۈن سەندىن ۋە سېنىڭ رەسۇلۇڭدىن سۆيۈملۈك ئىدى» دەپ جاۋاب بەرمەكچىمۇ؟

قىبى ئېيتىپ بېقىڭ! سىز بۈگۈن **اللھ ئۈچۈن نېمىنى تەقدىم قىلىشىڭىز، ئەتە **اللھ ئالدىدا شۇنى ياكى ئۇنىڭدىن ياخشىراقنى تاپسىز. بىز ئېيتىۋاتقان بۇ «ئەتە» نەزەر سالغۇچىلار ئۈچۈن تولىمۇ بېقىندۇر.****

ئى **اللھ نىڭ ئايال بەندىسى!** ئەگەر سىز ئەنە شۇنداق سالىھە ئاياللارغا ئەگىشىشتىن باش تارتىشىڭىز ۋە ئۆز رەببىڭىزگە ئۇنىڭ يولىدىن توسۇش ئارقىلىق ئاسىيلىق قىلىشىڭىز، بىز **اللھ قا سېغىنىپ تۇرۇپ ئۈمىد تەكە يامانلىق قىلماسلىقىڭىزنى شۇنداقلا سىزنىڭ جاھىلىيەت كىشىلىرىگە ئوخشىۋېلىشىڭىز ياكى پاسىقلىقىڭىز ۋە ياكى غەپلەتتە قېلىشىڭىز ئارقىلىق دىن دۈشمەنلىرىنىڭ ئۈمىد تەكە ئەخلاقىنى ۋە ساپاسىنى بۇزۇشتىكى بىردىنبىر قورالى بولۇپ قالماسلىقىڭىزنى سورايمىز.**

ئى ھەمىشەرمە! بىز سىزدىن پەقەت ياخشىلىقنىلا ئۈمىد

① سۈرە ئىبراھىم 3-ئايەت.

قىلىمىز. ئەگەر بۇنىڭغا قوشۇلمىسىڭىز، ئەمدى بىز سىزنىڭ يامانلىقىڭىزدىن ئامان قېلىشقا تىرىشىمىز ھەمدە ئاللا تائالادىن ئۈمەتنى فاجىرلارنىڭ يامانلىقىدىن ساقلاپ قېلىشنى ۋە ئۇلارنىڭ يامانلىقىنى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە قايتۇرۇۋېتىشنى سورايمىز. شۈبھىسىزكى، ئاللا بىزنىڭ ئىگىمىزدۇر ۋە شۇنداق قىلىشقا قادىر زاتتۇر.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسول الله
وعلى آله وصحبه أجمعين.

په یغه مېهر ﷺ مۇنداق دېگەن: «خَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا
الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ» «دۇنيانىڭ ئەڭ ياخشى
مەنپەئەتى سالىھە ئايال دۇر».

(مۇسلىم رىۋايىتى)